

Canadian
International
Development
Agency

Agence
canadienne de
développement
international

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra
Swiss Agency for Development
and Cooperation SDC

КВАРТАЛЬНИЙ ЗВІТ ПРО ЗАХОДИ ПРОЕКТУ

МУНІЦИПАЛЬНА ПРОГРАМА ВРЯДУВАННЯ ТА СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Січень – березень 2009

Подяка нашим партнерам

Національні партнери

	Івано-Франківська міська рада		Житомирська міська рада		Рівненська міська рада		Калинівська міська рада
	Новоград-Волинська міська рада		Галицька міська рада		Миколаївська міська рада		Сакська міська рада
	Кіровська міська рада		Голопристанська міська рада		Кагарлицька міська рада		Джанкойська міська рада
	Вознесенська міська рада		Українська міська рада		Нововолинська міська рада		Щолкінська міська рада
	Могилів-Подільська міська рада		Львівська міська рада		Долинська міська рада		Рубіжанська міська рада
	Тулчинська міська рада		Міністерство з питань житлово-комунального господарства України		Міністерство регіонального розвитку та будівництва України		Українська асоціація місцевих та регіональних влад
	Бахчисарайська міська рада		Академія муніципального управління		Комітет Верховної Ради України з державного будівництва, регіональної політики та місцевого самоврядування		

Міжнародні партнери

Canadian International Development Agency

Agence canadienne de développement international

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Swiss Agency for Development and Cooperation SDC

ROYAL NORWEGIAN EMBASSY

Досягнення проекту були б неможливими без підтримки та співпраці міст-партнерів нашої програми, зокрема, міст Івано-Франківськ, Рівне, Житомир, Галич, Новоград-Волинський, Миколаїв, Кіровське, Гола Пристань, Кагарлик, Вознесенськ, Українка, Могилів-Подільський, Львів, Рубіжне, Долина, Тулчин, Калинівка, Саки, Джанкой, Щолкіне; Української асоціації місцевих та регіональних влад, Комітету Верховної Ради України з державного будівництва, регіональної політики та місцевого самоврядування, Академії муніципального управління, Міністерства з питань житлово-комунального господарства України, Міністерства регіонального розвитку та будівництва України, а також міжнародних партнерів, зокрема, Канадської агенції міжнародного розвитку, Швейцарської агенції розвитку та співробітництва та Посольства Королівства Норвегії в Україні. Команда проекту висловлює щире подяку їм за їхню підтримку та співпрацю. Аналогічно, команда МПВСР хотіла б подякувати за співпрацю всім інституціям/людам, залученим до процесу впровадження програми, зокрема, керівництву ПРООН, Бізнес-центру, та іншим структурним підрозділам в Україні, а також громадянам, службовцям муніципалітетів, працівникам закладів освіти, членам бізнес-громад, неурядовим громадським організаціям, засобам масової інформації, іншим приватним і громадським організаціям.

Головна статистична інформація про заходи ПРООН/МПВСР у 1-му кварталі 2009 р.

№	Заходи	Станом на кін. 2008	1 квартал 2009	Всього з '04
1	Територія, охоплена заходами			
a	Області (включаючи АР Крим)	12	-	12
б	Міста	22	-	22
2	Інституційний розвиток			
a	Організації жителів	359	50	409
б	Мережі навчальних закладів	9	1	10
в	Мережі бізнес-структур	2	-	2
г	Мережі громадських організацій	8	-	8
д	Муніципальні ради сталого розвитку	4	-	4
е	Національний форум міст-партнерів	1	-	1
є	Національний форум ВНЗ-партнерів	1	-	1
3	Членство			
a	Кількість громадян – всього	38678	5237	43915
i)	Жінок	22297	2948	25245
ii)	Чоловіків	16381	2299	18680
б	Загальноосвітні та дошкільні навчальні заклади	211	1	212
в	Неурядові громадські організації	91	1	92
г	Бізнес-структури	31	-	31
4	Розвиток людських ресурсів			
a	Кількість впроваджених заходів РЛР	246	16	262
б	Вигодонабувачі / учасники – всього	6250	372	6622
5	Покращення якості життя людей			
a	Підтримані проекти місцевих громад	172	4	176
б	Загальна вартість проектів (тис. грн)*	20238.4	507.983	20746.4
i)	Внесок громади	2479.9	78.669	2558.6
ii)	Частка міської ради	10207.2	220.314	10427.5
iii)	Частка ПРООН / ШАРС/ КАМР	6580.2	209.000	6789.2
iv)	Частка інших місцевих донорів	971.1	0	971.1
в	Статус впровадження проектів			
i)	Перерахована сума, (тис. грн.)***	15755.8	157.942	15913.74
ii)	Завершені проекти	140	4	144
г	Прямі вигодонабувачі проектів			
i)	Жінки	35031	1273	36304
ii)	Чоловіки	27538	1010	28548
iii)	Діти	51438	1062	52500
6	Мобілізація та використання ресурсів, дол. США	Бюджет на 2009	Використано в 1 кв.	Використання, %
a	Рівненська міська рада	4,318.00	0.00	0.00
b	Голопристанська міська рада	3,100.00	0.00	0.00
c	Новоград-Волинська міська рада	170.00	0.00	0.00
d	Кіровоградська міська рада	5,500.00	0.00	0.00
e	Українська міська рада	11,693.00	0.00	0.00
f	Могилів-Подільська міська рада	2,119.92	0.00	0.00
g	Долинська міська рада	4,480.00	0.00	0.00
h	Програма розвитку ООН	100,000.00	0.00	0.00
i	ШАРС	222,885.28	30,512.16	13.69
j	Посольство Норвегії	14,459.98	0.00	0.00
k	КАМР	560,473.49	117,246.46	20.92
	Всього	929,199.67	149,046.34	*

- 1 дол. США = 8,02 УАН (березень 2009)
- Зазвичай кошти на проекти громад перераховуються в травні-червні, що пов'язано з особливістю надходження доходів в місцеві бюджети

Перегляд основних досягнень МПВСР протягом першого кварталу 2009

Основними завданнями протягом кварталу були наступні:

- Розбудова спроможності центральних органів влади у сфері фінансової та адміністративної децентралізації для підтримки місцевого розвитку.
- Посилення спроможності місцевої влади прозоро розробляти та впроваджувати стратегії місцевого розвитку, надавати якісні громадські послуги та сприяти місцевому розвитку.
- Підвищення спроможності громад покращувати місцеві соціальні, економічні та екологічні умови.
- Зосередження діяльності на підпроекті ШАРС у Вінницькій області, АР Крим та містах, що були включені в сферу підтримки ШАРС.
- Зосередження діяльності на підпроекті КАМР в АР Крим.

Основними досягнення МПВСР протягом кварталу стали:

1. Реформи в сфері законодавства та політики:

- Підписано Меморандум про розуміння між ПРООН та Міністерством регіонального розвитку та будівництва України з метою сприяння сталому розвитку регіонів України, забезпечення підтримки зміцнення механізму децентралізованого розвитку за допомогою місцевого та регіонального самоврядування.
- Проведено міжнародну конференцію «Презентація Європейської стратегії інновацій та забезпечення ефективного місцевого самоврядування» разом з Міністерством регіонального розвитку та будівництва України, Радою Європи та іншими агенціями з метою поширення досвіду Програми.
- В ході парламентських слухань «Концептуальні основи реформи місцевого самоврядування та адміністративно-територіальної реформи» міські голови міст-партнерів Програми представили досвід співпраці з ПРООН/МПВСР та використання підходу за участі громади.
- Завершено, надруковано та розповсюджено дослідження «Модель МПВСР та досвід участі громади в процесі прийняття рішень щодо місцевого розвитку, зокрема тих, що стосуються послуг водопостачання в містах України».

2. Розбудова інституційного потенціалу:

- Створено 50 організацій жителів та одну мережу НГО за участі 2984 жінок та 2299 чоловіків.
- В місті-партнері Нововолинськ проведено аналіз рівня місцевого розвитку з опитуванням 11 ключових респондентів, які характеризували 7 сфер розвитку – стратегічне управління, інституційний розвиток, ґендерну рівність, місцеве партнерство, місцеве середовище, місцеве суспільство та місцеву економіку.
- Підписано Угоду про Партнерство та розпочато співпрацю з Національним університетом водного господарства та природокористування в м. Рівне. На факультеті менеджменту університету розпочато викладання навчального курсу з Місцевого сталого розвитку з метою підготовки майбутнього покоління з питань сталого розвитку та підходу, орієнтованого на громаду. Провідні експерти галузі прочитали установчі лекції для більш ніж 180 студентів.

3. Розвиток людських ресурсів:

- Протягом кварталу було проведено 16 заходів щодо розвитку людських ресурсів, з яких 8 було організовано МВП міст-партнерів Програми та 8 – відділом управління Проекту в місті Київ.
- У ході заходів 372 учасника підвищили свій потенціал, з них 47% - чоловіки та 53% - жінки.
- Серед 16 заходів – 4 тренінги з поінформованості про сталий розвиток, ВІЛ/СНІД, ґендер та конференція МВП, 2 тренінги з питань управління проектами, 4 тренінги з питань створення ОСББ, 1 – по децентралізації та місцевому самоврядуванню та 3 – про інформаційно-комунікаційні технології; 1 оглядовий візит та 1 конференція (Презентація Європейської стратегії інновацій та забезпечення ефективного місцевого самоврядування).

4. Покращення якості життя – інфраструктурні проекти громад:

- Протягом кварталу фінансові гранти були надані для 5 проектів громад зі сталого розвитку в містах-партнерах Нововолинськ, Тульчин, Могилів-Подільський та Українка.
- Загальна сума наданих грантів становила 157942 грн., з яких 17,51% з фонду ПРООН, 79,35 з фонду КАМР та 3,14% від міських рад міст-партнерів.
- Протягом кварталу було завершено 4 проекти громад, в підсумку було повністю завершено 144 проекти із часу започаткування програми.

- Протягом кварталу 4 організації жителів / мереж провели громадські аудити. Загалом 283 з 337 членів громад взяли участь в громадському аудиті. Аудит показав повну задоволеність членів громади заходами Проекту та використанням ресурсів.
- Затверджено 4 проектні пропозиції від місцевих громад вартістю 507983 грн., включаючи 2 пропозиції від м. Джанкой, 1 від м. Саки, 1 – від м. Нововолинськ.
- Загальну вартість нових схвалених для впровадження проектів буде розділено між зацікавленими сторонами в наступній пропорції: 43.4 від міст-партнерів, 41.1% з фонду ПРООН/МПВСР (з них 10,0 % надійде з фонду ПРООН, 31,1 з фонду КАМР), 15.5% буде надано громадами (ОЖ/мережами)
- Підтримані проекти принесуть користь 2520 громадян міст-партнерів, серед яких 606 жінок, 350 чоловіків та 1564 дітей.

5. ВІЛ/СНІД та впровадження ґендеру:

- ПРООН/МПВСР підготувала 27 тренерів з ґендерного аналізу в ході тренінгу «ґендерний аналіз для учасників програм місцевого розвитку», проведеного для вчителів міст-партнерів Джанкой, Бахчисарай, Щолкіне та Саки за підтримки КАМР.
- ПРООН/МПВСР навчила 37 активістів громад використовувати ґендерний аналіз протягом тренінгу «ґендерний аналіз для муніципальних службовців та програм», який було на конференції МВП за підтримки КАМР.

6. Мобілізація та використання ресурсів

- Протягом кварталу для заходів Програми було залучено ресурси обсягом 929,2 тис. дол. США, включаючи 100 тис. дол. США від ПРООН, 14,4 тис. дол. США від Посольства Королівства Норвегії, 222,9 тис. дол. США від ШАРС, 560,5 тис. дол. США від КАМР та 356,2 тис. дол. США в якості національного співфінансування.
- Протягом першого кварталу 2009 року було використано ресурси обсягом 147,8 тис. дол. США (включаючи зобов'язання до сплати). Загалом з початку 2009 року це складає 11,7 % виконання.

7. Результати комунікаційних заходів

- Протягом кварталу було відстежено 47 медіа-згадок про заходи Програми, з яких 12 були національного рівня та 35 - місцевого рівня.
- Серед 47 медіа-згадок 42,5% були розміщені в газетах, 12,8% - у радіопрограмах, 14,9% - в теленовинах та 29,8% - на офіційних веб-сайтах. Загалом це складає 1153 медіа-згадки з 2004 року, коли було започатковано Програму

8. Зв'язки для синергії

- З КАМР: для покращення надання громадських послуг в обраних районах та муніципалітетах АР Крим та для мобілізації громад з метою підтримки та розвитку місцевої спроможності розвивати громади.
- Зі ШАРС: для створення синергії в сфері підтримки процесу децентралізації в Україні

Плани на 2-й квартал 2009 року

- Підвищення потенціалу центральних органів влади щодо децентралізації фіскальних та адміністративних повноважень для підтримки місцевого розвитку, зокрема через організацію публічному заходу, присвяченого сталому розвитку.
- Зміцнення потенціалу органів місцевої влади щодо прозорого визначення та реалізації стратегій місцевого розвитку, надання громадських послуг та сприяння місцевому економічному розвитку.
- Підтримка передачі досвіду між державними службовцями та посадовими особами для покращення надання місцевих громадських послуг.
- Збільшення потенціалу громад для покращення умов в соціальній, економічній та екологічній сферах через підтримку проектів громад.
- Концентрація діяльності на підпроекті КАМР в АР Крим та підпроекті ШАРС в Вінницькій області та АР Крим.

ЗМІСТ

Головна статистична інформація про заходи Програми 1 -му кварталі 2009 р., *ii*

Короткий виклад досягнень МПВСР у 1 -му кварталі 2009., *iii*

Абревіатури, *vii*

I. Контекст, 2

- 1.1 Генезис Програми, 2
- 1.2 Територія, охоплена заходами Програми, 3

II Досягнення Програми, 5

- 2.1 Результати розвитку, 5
 - 2.1.1 Реформи у сфері законодавства та політики, 6
 - 2.1.2 Розбудова інституційного потенціалу, 9
 - 2.1.3 Місцеві ініціативи сталого розвитку, 15
 - 2.1.4 Розвиток людських ресурсів, 20
 - 2.1.5 Громадська поінформованість про ВІЛ/СНІД та гендер, 23
- 2.2 Менеджмент та ефективність, 25
 - 2.2.1 Партнерства / Зв'язки, 25
 - 2.2.2 Результати комунікаційних заходів, 26
 - 2.2.3 Мобілізація та використання ресурсів, 28
 - 2.2.4 Оглядіві місії програми, 29

III Уроки та можливості, 30

- 3.1 Нагромадження досвіду, 31
- 3.2 Плани на майбутнє, 31

Додатки

- 1. «Меморандум про порозуміння» між Міністерством регіонального розвитку та будівництва України та ПРООН, 33
- 2. Деталі щодо підпроєкту, що впроваджується за підтримки Швейцарської агенції розвитку та співробітництва, 36
- 3. Деталі щодо проєктів громад, що підтримуються Канадською агенцією міжнародного розвитку, 37
- 4. Команда реалізації проєкту, 38

Перелік таблиць

- 1. Досягнення МПВСР цільових показників розвитку у 1-му кварталі 2009 р., 5
- 2. Інституційний розвиток у містах-партнерах у 1-му кварталі 2009 р., 10
- 3. Короткий опис проєктів по сталому розвитку за участю громад, схвалених у 1-му кварталі 2009 р. в містах-партнерах, 16
- 4. Фінансовий статус місцевих ініціатив сталого розвитку, що впроваджуються місцевими партнерами, грн, 17
- 5. Статус завершеності проєктів (на кінець першого кварталу), 18
- 6. Результати громадського аудиту ОЖ/мереж у муніципалітетах у 1-му кварталі 2009 р., 18
- 7. Заходи з розвитку людських ресурсів у 1-му кварталі 2009 р, 20
- 8. Кількість медіа-згадок у 1-му кварталі 2009 р., 27
- 9. Мобілізація та використання ресурсів у 1-му кварталі 2009 р. в розрізі донорів, дол. США, 28
- 10. Використання ресурсів у 1-му кварталі 2009 р. розрізі тематичних напрямків діяльності, дол. США, 28

Перелік карт

- 1. Територія, охоплена заходами МПВСР, 3

Перелік схем

1. Результати проведення оцінки рівня місцевого розвитку в м. Нововолинськ, 11

Перелік вставок

1. Основні сфери співробітництва між ПРООН та Міністерством регіонального розвитку та будівництва України, 7
2. Муніципальний центр підтримки в місті Бахчисарай - сприяння розвитку міста, 10
3. Асоціація ОСББ в м. Кіровське покращила якість надання комунальних послуг, 12
4. Жителі м. Українка зареєстрували перше ОСББ в місті та подали гарний приклад іншим громадам міста, 16
5. Об'єднатися та вирішити проблему – це реальність, 18

АБРЕВІАТУРИ

ОУ	Освітні установи
ОСББ	Об'єднання співвласників багатоквартирних будинків
БК	Будинковий комітет
ВК	Вуличний комітет
КК	Квартальний комітет
ОГ	Організація громади
ЦСРБ	Центр сприяння розвитку бізнесу
УСФ	Угода про спільне фінансування
ІКТ	Інформаційно-комунікаційні технології
УЦРТ	Українські цілі розвитку тисячоліття
МПВСР	Муніципальна програма врядування та сталого розвитку
МПВРПГ	Муніципальна програма врядування та розширення повноваження громад
МВП	Муніципальний відділ підтримки
НГО	Неурядова громадська організація
ОЖ	Організація жителів
ОРЖР	Організація розвитку житлового району
СР	Сталий розвиток
ШАРС	Швейцарська агенція розвитку та співробітництва
МСП	Малі та середні підприємства
грн.	Українська гривня
ПРООН	Програма розвитку Організації Об'єднаних Націй

Розділ ПЕРШИЙ

КОНТЕКСТ

**Підтримка розширення повноважень громад
для сталого розвитку**

1.1. Генезис Програми, с. 2

1.2. Територія, охоплена заходами Програми, с. 3

1.1 ГЕНЕЗИС ПРОГРАМИ

Передумови

Підготовча фаза «Муніципальної програми врядування та сталого розвитку» (МПВСР) ПРООН в Україні була започаткована у квітні 2004 р. для розробки спільного та прозорого механізму локалізації принципів сталого розвитку. У 2005 році Програма увійшла у другу фазу своєї діяльності для демонстрації ефективності громадсько-приватного партнерства з метою вирішення соціальних, економічних та екологічних проблем у містах. Третя фаза – “Муніципальне врядування та розширення повноважень громад” – передбачена на період 2008-2010 рр. Програма зареєстрована Міністерством економіки України та виконується Програмою розвитку Організації Об’єднаних Націй.

МПВСР є частиною Програми місцевого розвитку (ПМР) ПРООН / Україна разом з іншими проектами, таким як «Програма розвитку та інтеграції Криму», «Чорнобильська програма відродження та розвитку», «Місцевий розвиток, орієнтований на громаду» та «Створення безпечного середовища для молоді України». Програма місцевого розвитку слугує парасольковою програмою для сприяння підтримуваному громадянами місцевому розвитку та місцевому демократичному врядуванню в Україні через модель сталого розвитку за участю громад.

Головними двосторонніми донорами, що підтримують проектні заходи ПРООН/МПВСР є Швейцарська агенція розвитку та співробітництва, Канадська агенція міжнародного розвитку та Посольство Королівства Норвегія в Україні.

Мета, стратегія та схема виконання

Метою МПВСР є сприяння врядуванню за широкої участі громадян для покращення якості життя населення міст України. З цією метою, у 2009 році Програма зосереджуватиметься на досягненні таких результатів:

- Підвищення потенціалу центральних органів влади щодо децентралізації фіскальних та адміністративних повноважень для підтримки місцевого розвитку, зокрема через організацію публічному заходу, присвяченого сталому розвитку.
- Зміцнення потенціалу органів місцевої влади щодо прозорого визначення та реалізації стратегій місцевого розвитку, надання громадських послуг та сприяння місцевому економічному розвитку.
- Підтримка передачі досвіду між державними службовцями та посадовими особами для покращення надання місцевих громадських послуг.
- Збільшення потенціалу громад для покращення умов в соціальній, економічній та екологічній сферах через підтримку проектів громад.
- Концентрація діяльності на підпроекті КАМР в АР Крим та підпроекті ШАРС в Вінницькій області та АР Крим.

За стратегією, Програма втілюється на засадах партнерства, що базується на зобов’язаннях щодо співфінансування, власності та сталості. Діяльність програми здійснюється через місцевих та національних партнерів з громадського та приватного секторів. Основними партнерами є міські ради, місцеві громади, Парламентський комітет із питань державного будівництва та місцевого самоврядування; Міністерство житлово-комунального господарства України; Українська асоціація місцевих та регіональних влад; вищі навчальні заклади та органи державної влади, такі як обласні державні адміністрації.

Використовуючи підхід соціальної мобілізації, Програма сприяє створенню відповідних організацій місцевих громад жителів, навчальних закладів, малих бізнесових структур та організацій громадянського суспільства. Ці організації засновуються в обраних містах України за принципами самопомоги та ефективного врядування. З допомогою інтервенцій Програми, інституційна спроможність цих організацій розбудовується таким чином, аби вони були спроможними планувати, мобілізувати

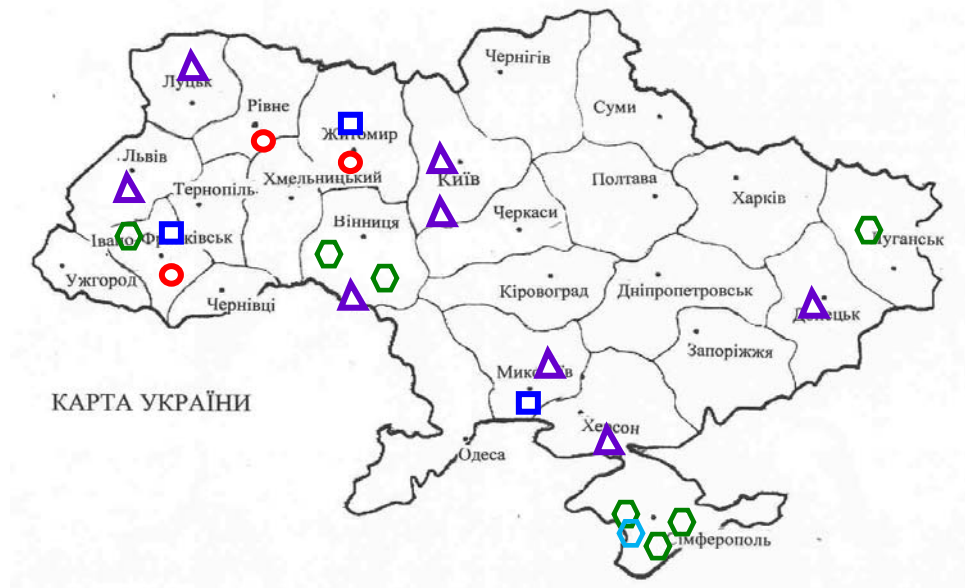
ресурси та визначати пріоритети щодо вирішення своїх соціальних, економічних та екологічних проблем у сталий спосіб, що, у кінцевому підсумку, призводить до досягнення українських Цілей розвитку тисячоліття. Це відбувається за підтримки відповідних міських рад та інших національних / міжнародних агенцій із розвитку. Міські ради включають плани громад до власних загальноміських планів розвитку та виділяють ресурси на впровадження таких планів. Таким чином, процес сталого місцевого розвитку відбувається у повному сенсі слова за принципом «знизу-вгору». Він рухається від місцевого рівня по всій схемі до національного рівня.

1.2 ТЕРИТОРІЯ, ОХОПЛЕНА ЗАХОДАМИ ПРОГРАМИ

Програма функціонує у 22 містах з 12 областей України, зокрема міста, Івано-Франківськ, Галич, Долина (Івано-Франківська обл.); Рівне (Рівненська обл.); Житомир, Новоград-Волинський (Житомирська обл.); Миколаїв, Вознесенськ (Миколаївська обл.); Кіровське (Донецька обл.); Гола Пристань (Херсонська обл.); Кагарлик, Українка (Київська обл.); Нововолинськ (Волинська обл.); Могилів-Подільський, Тульчин, Калинівка (Вінницька обл.); Львів (Львівська обл.); Рубіжне (Луганська обл.); Саки, Джанкой, Щолкіне та Бахчисарай (АР Крим).

Три міста приєдналися до Програми протягом 2004 року; 3 долучилися у 2005 році; 8 міст налагодили партнерство протягом 2006 року; 7 стали партнерами у 2007 році, та одне місто приєдналося в 2008. Кримські міста виражають зацікавленість прийняти підхід ПРООН/МПВСР, тому були проведені переговори з керівниками смт Нижнегорське, Красногвардійське, Зуя та Первомайське. Було досягнуто згоди підписати Угоди про партнерство з цими містами в другому кварталі 2009 року.

Карта – 1 показує розміщення міст, охоплених заходами Програми, у розрізі років партнерства.

Карта - 1: Територія, охоплена заходами МПВСР

Де:

- Пілотні міста-партнери 2004 р.
- Міста-партнери 2005 р.
- ▲ Міста-партнери 2006 р.
- ⬡ Міста-партнери 2007 р.
- ⬡ Міста-партнери 2008 р.

Розділ ДРУГИЙ

ДОСЯГНЕННЯ ПРОГРАМИ

2.1 Результати в розвитку, с. 5

2.1.1 Реформи у сфері законодавства і політики, с. 6

2.1.2 Розбудова інституційного потенціалу, с. 9

2.1.3 Місцеві ініціативи зі сталого розвитку, с. 15

2.1.4 Розвиток людських ресурсів, с. 20

2.1.5 Поінформованість громадськості про ВІЛ/СНІД і гендер, с. 23

2.2 Менеджмент та ефективність, с. 25

2.2.1 Поширення території, охопленої заходами Програми, с. 26

2.2.2 Партнерства / зв'язки, с. 27

2.2.3 Результати комунікаційних заходів, с. 26

2.2.4 Мобілізація та використання ресурсів, с. 28

2.2.5 Оглядові місії Програми, с. 29

2.1 РЕЗУЛЬТАТИ РОЗВИТКУ

У 2009 році ПРООН/МПВСР зосереджується на посиленні потенціалу центральних органів влади проводити децентралізацію фінансових та адміністративних повноважень для підтримки місцевого розвитку; зміцненні потенціалу місцевої влади прозоро визначати та впроваджувати стратегії місцевого розвитку, надавати громадські послуги та сприяти місцевому розвитку; розбудові потенціалу громад самостійно покращувати місцеві соціальні, економічні та екологічні умови проживання. Окрім цього, ПРООН/МПВСР зосереджується на підпроекті Швейцарської агенції розвитку та співробітництва та заходах в рамках співпраці з Канадською агенцією розвитку та співробітництва в АР Крим. Прогрес в цих сферах відстежується за допомогою моніторингу цільових показників, визначених у робочому плані (Таблиця - I).

Таблиця – I: Досягнення цільових показників розвитку МПВСР у 1-му кварталі 2009 року

№	Очікувані результати	Донор, що підтримує	Річний цільовий показник	Фактичні досягнення (січень-березень 2009)
1.	Посилення потенціалу центральних органів влади щодо децентралізації фінансових і адміністративних повноважень для підтримки місцевого розвитку	ПРООН, ШАРС, КАМР	<ul style="list-style-type: none"> Розробити рекомендації спільно з місцевими та центральними посадовцями Провести тренінг для 50 посадових осіб центральних органів влади щодо сталого розвитку Переглянути та поширити навчальний план з курсу «Сталий розвиток» (СР) Провести 1 захід для просування реформи децентралізації, стосовно водопостачання 	<ul style="list-style-type: none"> Навчальний план з курсу «Сталий розвиток» переглянутий в ході тренінгу Заплановано тренінг по децентралізації та ефективному місцевому самоврядуванню
2.	Посилення потенціалу місцевих органів влади прозоро визначати і впроваджувати стратегії місцевого розвитку, надавати громадські послуги і сприяти місцевому розвитку	ПРООН, ШАРС, КАМР, Посольство Норвегії, міські ради міст-партнерів	<ul style="list-style-type: none"> Провести тренінги для 30 обласних та міських рад по розробці стратегії місцевого розвитку Запровадити систему ISO в двох містах 2 міські ради провели громадські слухання Розробити ряд рекомендацій для удосконалення надання громадських послуг Провести заходи в 2 містах для покращення надання громадських послуг 2 міста отримали ІКТ підтримку Провести тренінги для 50 державних службовців місцевого рівня та посадовців органів місцевого самоврядування Визначити дві міські ради з відповідними проектами для спільної реалізації Кількість пілотних ППП та задокументований досвід Кількість трастових фондів для залучення інвестицій 	<ul style="list-style-type: none"> Визначено два міста в яких буде запроваджено систему ISO 3 міста отримали ІКТ підтримку Пройшли навчання 35 місцевих посадових осіб Визначено чотири міські ради з відповідними проектами для спільної реалізації

3.	Зміцнення потенціалу громад для покращення соціальних, економічних та екологічних умов проживання	ПРООН, ШАРС, КАМР	<ul style="list-style-type: none"> • Створити 30 організацій жителів/мереж • Провести тренінги для 60 лідерів організацій громад • Сформувати 4 МРСП • Надати фінансову та технічну підтримку 20 місцевим ініціативам СР • Надати технічну допомогу місцевим проектам СР (без участі у фінансуванні) • Підготувати 40 тренерів для проведення тренінгів з гендерного аналізу • Залучити 10 громад до семінарів для активізації роботи з питань людського розвитку 	<ul style="list-style-type: none"> • Створено 50 ОЖ та 1 мережу НГО • Пройшли навчання 25 лідерів громад • Сформовано 2 МРСП • Схвалено 4 місцеві проекти СР з наданням фінансової та технічної підтримки • Розроблено методикку надання технічної допомоги без участі у фінансуванні • Підготовано 27 тренерів для проведення тренінгів з гендерного аналізу
----	---	-------------------	--	---

Опис досягнень Програми наведено у відповідному розділі. Результати, досягнуті у сфері законодавства і політики для місцевого сталого розвитку та надання громадських послуг, відображені у підрозділі «Реформи у сфері законодавства і політики» (2.1.1); здобутки у розбудові інституційного потенціалу для врядування за широкої участі громадян висвітлені у підрозділі «Розбудова інституційного потенціалу» (2.1.2); підрозділ «Місцеві ініціативи сталого розвитку» (2.1.3) описує прогрес у покращенні якості життя; Розвиток людських ресурсів та заходи з ВІЛ/СНІДу та гендеру, описані у розділах 2.1.4 та 2.1.5; заходи із дорадчої підтримки муніципального врядування та проектного менеджменту відображені у відповідному розділі «Менеджмент та ефективність» (2.2).

2.1.1 РЕФОРМИ В СФЕРІ ЗАКОНОДАВСТВА ТА ПОЛІТИКИ

Досвід здобутий на місцевому рівні, особливо у сфері ецентралізації і місцевого самоврядування, виноситься Програмою для проведення діалогу і вдосконалення державної політики. Це здійснюється через дослідження у сфері політики, семінари, конференції, круглі столи та ін.

Налагодження співпраці з Міністерством регіонального розвитку та будівництва України

27 січня ПРООН та Міністерство регіонального розвитку та будівництва України підписали Меморандум про порозуміння для співпраці у покращенні житлово-комунального господарства в Україні. Ця співпраця стала можливою завдяки попередньому діалогу на вищому рівні між представниками Міністерства та ПРООН в Україні протягом 2007 та 2008 років, у ході якого сторони визнали існування спільної основи для взаємовигідного співробітництва у сфері демократичного врядування із широким залученням громад.

У процесі цієї двосторонньої співпраці, ПРООН/МПВСП систематизує та ділиться засвоєними уроками, розповсюджує досвід, організує заходи для підвищення професіоналізму службовців органів місцевого самоврядування та обмін спеціалістами між Програмою та Міністерством задля сприяння поширенню принципів децентралізації та посилення місцевого самоврядування.

Фото – І: Йоанна Казана-Вишньовецька, Заступниця Постійного Представника ПРООН в Україні та Анатолій Ткачук, Заступник Міністра регіонального розвитку та будівництва України підписують Меморандум про Порозуміння

Під час зустрічі **Йоанна Казана-Вишньовецька**, Заступниця Постійного Представника ПРООН в Україні та **Анатолій Ткачук**, Заступник Міністра регіонального розвитку та будівництва України підписали двосторонній Меморандум про порозуміння для забезпечення сталого розвитку територій України, сприяння посиленню механізму децентралізованого розвитку через місцеве та регіональне самоврядування, покращення адміністративно-територіального стану України та якості послуг, що надаються громадянам.

«Подальша співпраця ПРООН з Урядом України, містами, місцевими громадами, неурядовими організаціями та міжнародною спільнотою є важливою для посилення демократичного врядування та покращення якості життя громадян в Україні».

Йоанна Казана-Вишньовецька, Заступниця Постійного Представника ПРООН в Україні

Міністерство готове застосовувати інноваційні підходи та досвід для покращення регіональної політики та якості надання послуг громадянам. Анатолій Ткачук сказав: *«Україні потрібна нова, сучасна ідеологія державного будівництва. Необхідно розробити модель, яка, з одного боку, має ґрунтуватися на власне українських національних традиціях розвитку місцевого самоврядування, а з іншого - враховувати новітні здобутки в царині місцевого самоврядування і регіонального розвитку».* Заступник Міністра висловив побажання плідної співпраці між ПРООН та Міністерством для користі громадян України.

Вставка - І: Основні сфери співробітництва між ПРООН та Міністерством регіонального розвитку та будівництва України

Згідно з Меморандумом, ПРООН та Міністерство співпрацюватимуть у наступних сферах:

- Зміцнення місцевого та регіонального потенціалу для розвитку на основі децентралізації, розробка та розповсюдження найкращих практик в сфері сталого регіонального розвитку (вдосконалення політики та законодавства, спільні наукові дослідження та заходи з комунікацій, досвіди обмінів та інше).
- Сприяння децентралізації, адміністративній та територіальній реформам (експертна підтримка, наукові дослідження, зміцнення потенціалу місцевої та регіональної влади для надання якісних послуг).
- Збільшення уваги громадськості і залучення до сфери місцевого самоврядування, регіонального розвитку, децентралізації та адміністративно-територіальної реформи.
- Зміцнення потенціалу місцевих та регіональних влад для надання місцевих громадських послуг.
- Збір найкращих практик і досвіду в сфері місцевого самоврядування та регіонального розвитку і надання рекомендацій, на основі реального досвіду роботи з органами місцевого та регіонального самоврядування та місцевими громадами.

Повна версія документу наведена в Додатку – І. Більше інформації про цю подію можна знайти на за посиланням:

http://msdp.undp.org.ua/index.php?news_id=118&language=ukr

Міжнародна конференція з впровадження Європейської стратегії інновацій та забезпечення ефективного місцевого врядування на місцевому рівні

27 січня 2009 р., ПРООН/МПВСР у співпраці з Міністерством регіонального розвитку та будівництва України, Радою Європи та іншими організаціями, провели Міжнародну конференцію з впровадження Європейської стратегії інновацій та забезпечення ефективного місцевого врядування.

Фото-2: В ході конференції ПРООН представила переваги підходу за участі громади

Відкриваючи конференцію, **Василь Куйбіда**, Міністр регіонального розвитку та будівництва України, почесний член Конгресу місцевих та регіональних влад Ради Європи, сказав: *«Формування дієздатної і ефективної публічної влади в Україні обумовлює перерозподіл завдань, повноважень та ресурсів на центральному, регіональному та місцевому рівнях. Йдеться, насамперед, про передачу більш широкого кола завдань, повноважень та ресурсів (фінансових і матеріальних) від держави до органів місцевого самоврядування відповідно до принципів Європейської Хартії місцевого самоврядування»*. В ході конференції учасники обговорили Європейську стратегію інновацій та ефективного врядування на місцевому рівні та інструментарій CLEAR, діагностичний засіб для участі громадян на місцевому рівні. Учасники дізнались про успішний досвід міста Вознесенськ у запровадженні системи управління якістю муніципальних послуг у відповідності до стандартів ISO 9000:2001 та про досвід міста Новоград-Волинський у залученні місцевої громади до розв'язання місцевих проблем.

Виступаючи під час конференції, **Йоанна Казана-Вишньовецька**, Заступниця Постійного Представника ПРООН в Україні, сказала, що Програма розвитку ООН всебічно сприяє залученню громадян, місцевих громадських організацій та приватного сектору до процесу місцевого людського розвитку, оскільки їх участь в процесі прийняття рішень визначається основою становлення ефективного врядування для сталого соціального, економічного та екологічного розвитку. *«Розширене залучення місцевих громад, міст, обласних рад та адміністрацій та політичне середовище, сприятливе для участі громади в процесі сталого місцевого розвитку, є необхідними для досягнення бажаного результату»*, - зазначила вона.

Більше інформації про цю подію можна знайти на за посиланням:
http://msdp.undp.org.ua/index.php?news_id=117

Підхід за участі громади представлений на Парламентських слуханнях «Концептуальні основи реформи місцевого самоврядування та адміністративно-територіальна реформа»

12 березня 2009 р., Микола Боровець, Новоград-Волинський міський голова та Валерій Весняний, Тульчинський міський голова представили досвід співпраці з ПРООН/МПВСР та застосування підходу за участі громади в ході Парламентських слухань «Концептуальні основи реформи місцевого самоврядування та адміністративно-територіальна реформа». Учасники слухань висловили коментарі щодо Концепції реформи місцевого самоврядування та адміністративно-територіальної реформи.

Дослідження

Дослідження «Модель МПВСР та досвід участі громади в процесі прийняття рішень на місцевому рівні, зокрема щодо послуг водопостачання в містах України», було

завершено, опубліковано та поширено. Дослідження аналізує уроки, засвоєні містами-партнерами ПРООН/МПВСР, наводить історії успіху громад в обраних міста та результати вдалої співпраці з місцевою владою, пов'язані з інституційним розвитком та реалізацією проектів місцевих громад, зокрема в сфері водопостачання. Також, експерт розробив рекомендації для громадян, що готові та бажають покращити водопостачання та водовідведення в містах власними зусиллями використовуючи механізм планування та реалізації проектів в партнерстві з місцевою владою, а також рекомендації для представників місцевої влади, що бажають засвоїти підхід за участі громади через відповідні місцеві нормативно-правові акти. Дослідження стало основою курсу тренінгу для місцевих посадовців та державних службовців, а також лідерів громад, посібник цього тренінгу буде також виданий. Дослідження було проведене за підтримки КАМР.

2.1.2 Розбудова інституційного потенціалу

ПРООН/МПВСР надає підтримку містам-партнерам у мобілізації жителів місцевих громад для створення об'єднань громадян (об'єднань співвласників багатоквартирних будинків та їхніх асоціацій, обслуговуючих кооперативів, громадських організацій шкіл і дитячих садочків і т.п.). Програма також сприяє освітнім установам, громадським організаціям та малому / середньому бізнесу у створенні їхніх мереж (асоціацій).

Такі самоврядні організації засновуються на принципах демократичного врядування. Вони співпрацюють із міськими радами для вироблення спільного бачення сталого розвитку. Впродовж кварталу в цій сфері було виконано наступні головні заходи:

А) Інституційний розвиток на місцевому рівні

Фото – 4: У процесі зустрічі з громадою «Злагода – 2005» в м. Івано-Франківськ

Процес інституційного розвитку складається із налагодження діалогу між зацікавленими сторонами, формування організацій або мереж громадян, розбудови їх потенціалу з питань врядування за широкої участі громадян, інституціоналізації (офіційного визнання) цих організацій та супроводження їхнього розвитку командами МПВСР / МВП. Ці кроки є важливими для закладення підвалин демократичного врядування на місцевому рівні, розбудови потенціалу місцевої громади щодо встановлення партнерства із місцевими органами влади

та іншими організаціями розвитку та для залучення місцевих/зовнішніх ресурсів для впровадження ініціатив розвитку та сталості заходів спрямованих на розвиток. Досягнення в інституційному розвитку у містах-партнерах у першому кварталі 2009 наведено далі:

- Створено 50 нових організацій громадян за участю 140 будинків, 2948 жінок та 2299 чоловіків;
- Створено мережу НГО у місті Нововолинськ, яка об'єднала 9 місцевих НГО;

Відповідні дані з інституційного розвитку наведено у Таблиці – II. Таблиця відображає дані по 10 містах-партнерах, які мали досягнення в інституційному розвитку протягом кварталу.

Таблиця – II. Інституційних розвиток в містах-партнерах у першому кварталі 2009 року

№	Місто	Організації розвитку житлових районів	Організації жителів (ОЖ)	Члени організацій жителів	Жінки	Чоловіки	Кількість будинків	Кількість домогосподарств	Кількість мереж шкіл	Кількість шкіл НГО	Кількість мереж НГО	Кількість членів мереж НГО
1	Всього до 2009	4	359	38678	22297	16381	1095	22931	9	211	6	91
2	Прогрес у 2009 в розрізі міст											
2.1	Івано-Франківськ		1	157	86	71	1	162				
2.2	Рівне		1	123	63	60	1	40				
2.3	Миколаїв		3	40	22	18	3	22				
2.4	Кіровське		5	762	403	359	7	277				
2.5	Кагарлик		1	27	14	13	1	8				
2.6	Нововолинськ		30	3669	2068	1601	30	1709	1	9		
2.7	Щолкіне		2	146	86	60	5	92				
2.8	Джанкой		2	122	87	45	87	87				
2.9	Новоград-Вол.											1
2.10	Саки		5	191	119	72	5	50				
3	Всього у 2009	-	50	5237	2948	2299	140	2447	1	9	-	1
4	Всього 2004-2009	4	409	43915	25245	18680	1235	25378	10	220	6	92

Головною організацією, відповідальною за сприяння інституційному розвитку на місцевому рівні, є муніципальний відділ підтримки (МВП), що створюється міськими радами – партнерами після підписання «Угоди про партнерство». Завдяки зусиллям МВП, місцеві жителі створюють організації громад та реєструють їх у відповідній правовій формі.

Процесом МПВСП передбачається, що з часом МВП на місцевому рівні стануть міжгалузевими Ресурсними центрами по підтримці ініціатив громад зі сталого розвитку. У містах існують успішні приклади таких організацій в різних організаційних формах. У деяких містах МВП створені як внутрішній відділ міської ради, а в інших МВП функціонує як незалежна громадська організація (див. Вставку - II).

Вставка II: Муніципальний центр підтримки в місті Бахчисарай - сприяння розвитку міста

8 липня 2008 року м. Бахчисарай розпочало свою співпрацю з ПРООН/МПВСП та було підписано Угоду про партнерство між ПРООН/МПВСП та Бахчисарайською міською радою. Проте насправді Бахчисарай розпочав співпрацю з МПВСП ще раніше – у травні 2008 року – коли в структурі міської ради був створено Муніципальний Відділ Підтримки. Це стало результатом зусиль активних членів міської ради, які ініціювали ці заходи після зустрічі з працівниками Програми та візиту до міста Саки, яке є активним партнером МПВСП в АР Крим.

Фото – 5: Команда МВП в місті Бахчисарай

Наразі команда муніципального відділу підтримки в м. Бахчисарай складається з Дмитра Кретова, міського голови, директора муніципального проекту, Михайла Казимирова, заступника міського голови та муніципального координатора, Костянтина Рубаненка, депутата міської ради та Наталії Скрипченко, активіста МВП.

Працівники МВП провели більше 60 зустрічей та консультацій для місцевих громад. Результат однієї з таких зустрічей з приводу створення ОСББ є дуже цікавим. Громада одного з будинків хотіла створити ОСББ, проте мала невірну

інформацію щодо вартості реєстрації юридичної особи. Називались різні цифри від 500 до 4000 грн. Для того, щоб надати інформацію жителям будинку, співробітники МВП провели дослідження та відправили запити в різні інстанції міста, які мають відношення до процедури реєстрації, наприклад, в Державний відділ реєстрації, Відділення статистики, Податкову інспекцію, органи дозвільної системи тощо. Після того, як були отримані письмові відповіді, активісти МВП провели зустріч з мешканцями будинку та оголосили, що справжня вартість реєстрації складає 400 грн. Цей приклад підкреслює важливість ролі МВП як інформаційного та консультаційного центру.

З того часу відділом були досягнуті наступні результати:

1. Проведення ознайомчого візиту в м. Саки для представників місцевих громад.
2. Створення організації громади в дитячому садочку «Буратіно» та підготовка проекту реконструкції каналізаційної системи дитячого садка.
3. В процесі робота над створенням організації громади в дитячому садочку «Ручейок».
4. Співробітники МВП беруть активну участь в усіх тренінгах та круглих столах, організованих Програмою.
5. Місцева газета «Слава труду» опублікувала 4 статті, присвячені роботі МПВСР та важливості створення ОСББ в місті.
6. Соціологічне дослідження, присвячене оцінці рівня місцевого розвитку, було проведене за участі місцевих посадовців та службовців органів місцевого самоврядування.
7. Завершено відбір проектів для участі в ПРООН/МПВСР, проведено тренінг для лідерів громад.

Працівники місцевого МВП з початку його роботи провели 47 консультацій з місцевим громадам. Спеціаліст з розвитку врядування за участі громад ПРООН/МПВСР в АР Крим – Микола Смірнов – надав 95 професійних консультацій щодо реєстрації організацій громад, підтримав ці організації у підготовці якісних проектних пропозицій та успішному виконанні цих проектів.

«З того часу, як розпочав роботу МВП в м. Бахчисарай, місцева громада отримала реальну можливість реалізовувати проекти, які стосуються вирішення проблем місцевого самоврядування. Робота місцевого МВП сприяє виявленню лідерських якостей активного населення з метою покращення якості життя жителів муніципалітету».

Костянтин Рубаненко, член міської ради, активіст МВП

МВП в м. Бахчисарай у своїй діяльності виходить далеко за межі підтримки заходів проектів ПРООН в місті. Обсяг його роботи охоплює багато сфер розвитку міста, де цей відділ може допомогти, залучаючи місцевих жителів та підтримуючи їх ініціативи. Загалом він робить громади м. Бахчисарай більш згуртованими та відповідальними за розвиток свого власного міста.

ПРООН/МПВСР підтримує міжмуніципальну співпрацю між містами-партнерами Долина та Новоград-Волинський

Програма підтримала міжмуніципальну співпрацю між містами Долина та Новоград-Волинський в сфері енергозбереження та житлово-комунальної реформи, що є експериментальною діяльністю ПРООН/МПВСР в 2009 році. В ході такої співпраці, міста Долина та Новоград-Волинський співпрацюватимуть та обмінюватимуться інформацією в

галузі енерго-ефективності, раціонального використання природних ресурсів, сталого розвитку та реформи житлово-комунального сектору.

Співпраця передбачає проведення тренінгів для вчителів шкіл по запровадженню курсу «Енергозберігання та пом'якшення кліматичних змін», тренінгів по ОСББ та обмінних візитів місцевих посадовців та лідерів громад. Планується втілювати ці заходи в 2-му кварталі 2009 р. Діяльність виконується в рамках проекту «Сприяння умовам спільного врядування та розвитку міст - II», який підтримує Швейцарська агенція розвитку та співробітництва.

ПРООН/МПВСР надихнула ОСББ м. Кіровське створити Асоціацію ОСББ

З 2006 року, місцеві громади м. Кіровське реалізували 11 проектів для сталого розвитку, що принесли користь більш ніж 3 тис. людей. В 2008 р. 4 ОСББ в мікрорайоні Молодіжний реалізували проекти місцевих громад спрямовані на реконструкцію підвальних розгалужень за підтримки Посольства Королівства Норвегія в Україні. В результаті тренінгів, проведених ПРООН/МПВСР, та реалізації проектів, було накопичено значний досвід та інституційну спроможність, які підштовхнули створення Асоціації ОСББ. Унікальний досвід Асоціації описаний у Вставці – III.

Вставка – III. Асоціація ОСББ в м. Кіровське покращила якість надання комунальних послуг

В грудні 2006 року сім об'єднань співвласників багатоквартирних будинків утворили Асоціацію ОСББ «Молодіжний». Її метою було представляти спільні інтереси ОСББ, утримувати спільний персонал з тим, щоб зменшити витрати на заробітні плати, та забезпечувати більш високу якість послуг. Завданнями Асоціації є професійне управління власністю всіх будинків та суміжних територій та надання комунальних послуг належної якості за розумну плату (нижчу за державні тарифи). Керівним органом Асоціації є Рада правління, яка складається з голів ОСББ та голів ревізійних комісій. Голова Ради правління Асоціації обирається Радою. Асоціація є юридичною особою та співпрацює з ОСББ на основі договору.

На сьогодні до Асоціації входять 13 ОСББ (з них 10 – дев'ятиповерхові будинки). Загальна кількість жителів будинків складає 6000 осіб. Завдяки ефекту масштабу Асоціація змогла найняти професійних працівників, які працюють повний робочий день. Персонал складається з 30 осіб, з яких два бухгалтери, диспетчер, два інженери, електрик, три маляри, двірники та прибиральники сходів.

Фото – 6: Підвал будинку Асоціації до і після ремонту.

Протягом двох років роботи Асоціації її працівники полагодили та прибрали всі підвали. Також вони зробили освітлення приміщень та встановили двері для того, щоб сторонні особи не заходили в підвал, стіни були вибілені вапном, а також всі труби центрального опалення, холодного водопостачання та каналізації були замінені на пластикові.

Кошти місцевого бюджету та внесок ПРООН були використані для закупівлі матеріалів для заміни труб в приміщеннях підвалів. Роботи оплатили з членських внесків ОСББ.

Членські внески були використані на наступне:

- ремонт коридорів (встановлено автоматичні вимикачі та електролічильники);
- ремонт під'їздів;
- освітлення сходових площадок;

- вологе прибирання сходових площадок за розкладом;
- покращення прибудинкових територій.

«Діяльність Асоціації принесла користь мешканцям, покращивши якість спільного майна та умови життя. ОСББ, які брали участь в ПРООН/МПВСР стали основою Асоціації. Про успіх Асоціації довідалися мешканці інших районів міста, та нові мікрорайони висловлюють бажання та розпочинають процес створення власних Асоціацій».

Сергій Полисюк, Муніципальний координатор в м. Кіровське

Члени ОСББ стали більш активними, беруть участь в житті ОСББ та будують плани на майбутнє. Вони саджають дерева на території та стали більш уважними один до одного. Наразі ремонт даху та ремонт міжпанельних швів видається терміною проблемою. Члени ОСББ усвідомлюють поточні проблеми обмеження фінансових можливостей місцевих та державного бюджетів та будуть намагатися вирішити проблеми своїх громад самостійно.

Павло Мороз, Головний спеціаліст відділу місцевого розвитку міської ради м. Кіровське

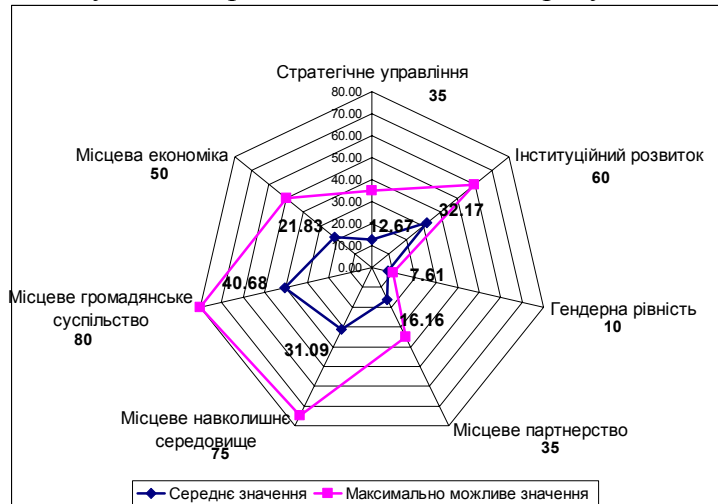
Б) Вироблення бачення сталого розвитку

ПРООН/МПВСР сприяє чіткому баченню місцевих рад щодо місцевої ситуації у світлі сталого розвитку. Стратегічне планування, система управління якістю місцевих послуг та оцінка організацій громад – ось деякі з інструментів, що використовуються з цією метою.

1. Оцінка місцевої ситуації в м. Нововолинськ

Протягом третього кварталу було проведено оцінку місцевого розвитку в місті-партнері Нововолинськ з використанням 11 ключових респондентів, щоб дослідити 7 сфер розвитку, а саме: стратегічний менеджмент, інституційний розвиток, гендерна рівність, місцеве партнерство, місцеве довкілля, місцеве суспільство та місцева економіка. До респондентів відносились начальники відділів та департаментів виконавчого комітету міської ради, головні спеціалісти відділів, службовці органів місцевого самоврядування.

Аналізуючи Діаграму, помітно, що показники міської ради відносно високі в сфері гендерної рівності (8 балів з 10). Оцінювання також продемонструвало необхідність збільшення зусиль громадських ініціатив для покращення місцевого навколишнього середовища, яке набрало 31 бал з 75. Окрім цього, додаткові заходи необхідно спрямувати на місцеве громадянське суспільство, яке набрало 41 з 80 балів та місцеву економіку (22 з 50 балів).

Діаграма - І: Результати оцінки місцевої ситуації міською радою м. Нововолинськ

Така ситуація досить типова для міст України, де переважна більшість проблем розвитку на локальному рівні асоціюються із застарілою та неефективною муніципальною інфраструктурою, результатом діяльності якої є негативний вплив на умови довкілля.

В) Інформаційно-комунікаційні технології для міст-партнерів

Передумови

Відповідно до Рекомендації №19 “Про участь громадян у місцевому громадському житті”, затвердженої Радою Європи у 2001 році, місцеве самоврядування повинно дотримуватися принципів демократичної участі на місцевому рівні. У цьому документі йдеться про те, що місцеве самоврядування має надати громадянам рівний доступ до чіткої та повної інформації про справи, що стосуються громади, а також забезпечити дотримання прав членів громади щодо висловлення їхньої думки про найважливіші рішення, що впливають на їхнє майбутнє.

ПРООН/МПВСР підтримує міста-партнери у розбудові їхнього потенціалу через сучасні інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ). ІКТ допомагають підвищити рівень доступу громадян до інформації про діяльність міських рад, а також до важливої інформації у сфері місцевого самоврядування, спільного врядування, сталий розвиток, інвестицій тощо. Відповідно до робочого плану Програми на 2009 рік, підтримка для створення / покращення офіційних веб-сторінок була надана всім зацікавленим містам-партнерам.

Заходи у містах-партнерах

При підтримці ПРООН/МПВСР офіційні веб-сторінки було створено у м. Джанкой, Щолкіне та Калинівка:

- Джанкой – веб-сайт буде активовано в квітні 2009 (<http://dzhankoi.org.ua/>);
- Щолкіне - веб-сайт буде активовано в травні 2009 (<http://shelkino.org.ua/>);
- Калинівка – веб-сайт буде активовано в травні 2009 (<http://kalynivka-rada.org.ua/>);

Офіційні веб-сторінку міст-партнерів було створено та розміщено у глобальній мережі Інтернет. Міські ради розробили структуру веб-сторінок, підготували інформацію для розміщення на ній та призначили головних адміністраторів веб-сторінок для забезпечення міжвідділової координації з метою оновлення інформації та забезпечення безперервної діяльності веб-сторінок. ПРООН/МПВСР підтримала створення веб-сторінок, підготовку інструкцій та проведення навчання для офіційних осіб та представників міських рад.

Фото – 7: Офіційна сторінка Джанкойської міської ради - дизайн головної сторінки

Фото – 8: Офіційна сторінка Щолкінської міської ради - дизайн головної сторінки

Фото – 9: Офіційна сторінка Калинівської міської ради - дизайн головної сторінки

Підтримка запровадження навчального курсу зі сталого розвитку в українських ВУЗах

Досвід міст показує, що існує потреба в місцевих науковцях та практиках, що обізнані з принципами сталого розвитку, соціальною мобілізацією та підходом місцевого розвитку за участі громади. Тема сталого розвитку недостатньо представлена в науковому дискурсі в Україні, тому ПРООН/МПВСР підтримала розробку навчального курсу зі

сталого розвитку та видання посібника для цього курсу. Вперше в Україні, викладання цього курсу було запроваджене в Академії муніципального управління (Київ).

Фото - 10: ПРООН пропонує навчальний курс зі сталого розвитку студентам Рівненського університету водного господарства

Сьогодні Національний університет водного господарства та природокористування в м. Рівне наслідує цей приклад. Цей процес у стадії підготовки в Інституті хімічних технологій Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля (Рубіжне, Луганська область). Завдання співпраці з Національним університетом водного господарства та природокористування передбачають включення підходу місцевого розвитку за участі громади до навчального плану для сприяння підготовці майбутнього покоління України з цього питання.

Також, університет сприятиме розбудові потенціалу студентів, представників органів місцевого самоврядування та місцевих громад для застосування підходу планування за участі громади та братиме участь у заходах зі сталого розвитку в рамках громадсько-приватного партнерства на місцевому рівні і просуватиме теорію та досвід участі громади через різні наукові заходи та освітні кампанії. В контексті розбудови потенціалу, ПРООН/МПВСР

Фото - 11: Більше 180 студентів та студенток відвідали лекцію «Місцевий сталий розвиток за участі громади»

підтримує університет наданням посібників зі сталого розвитку для студентів та методичних матеріалів для викладання курсу. Також, будуть організовані професійні тренінги з даної теми для викладачів і професорів університету пізніше в цьому році.

http://msdp.undp.org.ua/index.php?news_id=119

2.1.3 Місцеві ініціативи сталого розвитку

ПРООН/МПВСР має на меті покращення якості життя людей. Для цього Програма підтримує реалізацію пріоритетних проектів місцевих громад шляхом надання малих грантів за критеріями рівності, продуктивності і сталості. Ці проекти розробляються для безпосереднього покращення умов проживання.

А) Місцеві ініціативи, затверджені протягом кварталу

Впродовж кварталу було затверджено 4 проекти місцевих громад вартістю 507983 гривень, включаючи 2 проекти в м. Джанкой, 1 – м. Саки, 1 – м. Нововолинськ. Детальнішу інформацію про затверджені проекти наведено в Таблиці – III

Загальну вартість проектів профінансовано різними партнерами в співвідношенні: 43,4% було надано містами-партнерами, 41,1% - ПРООН /МПВСР (з цієї суми 10,0% поступило з фонду ПРООН та 31,1% - з фонду КАМР); 15,5% буде надано громадами (ОЖ/мережами).

Згідно з даними, отриманими у 1-му кварталі, проекти ГО «Доброє дело» (м. Джанкой) школи №6 та ОСББ вул. Інтернаціональна 45 (м. Саки) спрямовані на ремонт приміщень. Проект ГО «Ритм» (м. Джанкой) спрямований на встановлення метало пластикових

енергозберігаючих вікон і дверей. А проект ОК «Гірник Волині» (м. Нововолинськ) спрямований на будівництво вуличної каналізаційної системи.

Таблиця - III: Короткий опис проектів місцевих ініціатив, затверджених протягом 1-го кварталу 2009 року в містах-партнерах

№	ОЖ / мережа	Мета	Загальна вартість (грн.)	Кошторисна вартість у співфінансуванні (грн.)					Вигодонабувачі
				ПРООН	ШАРС	Міська рада	ОЖ / мережі	Інші донори	
Джанкой (територія підтримки КАМР)									
1	ГО «Ритм» Торгової школи	Ізоляція вікон	152336	-	67291	67291	17754		1205
2	ГО «Доброе дело» школи №6	Ремонт приміщень	152800	-	67500	67500	17800		1022
Саки (територія підтримки КАМР)									
3	ОСББ вул. Інтернаціональ на 45	Ремонт приміщень	52243	-	23298	23298	5647	174	52243
Нововолинськ									
4	ОК «Гірник Волині»	Каналізаційна система	150604	50911	-	62225	37468	119	150604
	ВСЬОГО:	*	507983	50911	158089	220314	78669	2520	507983

Загалом, проекти принесуть користь 2520 громадянам з міст-партнерів, включаючи 606 жінок, 350 чоловіків та 1564 дітей. Історію про розвиток одного з проектів наведено у Вставці.

Вставка - IV: Жителі м. Українка зареєстрували перше ОСББ в місті та подали гарний приклад іншим громадам міста

Жителі м. Українка дізнались про «Муніципальну програму врядування та сталого розвитку», що впроваджується ПРООН у грудні 2006 року. З початку роботи Програми у місті було проведено близько 100 зустрічей з громадами міста. На початок 2008 року зареєстровано 7 громад з них 4 органів самоорганізації населення (ОСН), 3 об'єднання співвласників багатоквартирних будинків та одна мережа громадських організацій.

ОСББ «Будівельник Українки» - перше зареєстроване ОСББ в місті. Нова форма самоорганізації мешканців висотних будинків дає можливість скористатися фінансовою підтримкою міжнародної Програми ООН, якою передбачена співучасть міської ради у відновленні житлового фонду.

Багатоквартирний будинок по вулиці Будівельників, 2 в м. Українка було збудовано в 1985 році. Ним опікувався місцевий ЖЕК, який не робив капітального ремонту будинку протягом останніх 23 років. Як результат, всі структурні елементи будинку перебувають в дуже поганому технічному стані та потребують негайного ремонту. Мешканці будинку утворили громаду, зареєстрували свою громадську організацію як об'єднання співвласників багатоквартирного будинку та почали опікуватися своїм будинком самостійно. Мешканці щомісячно збирають членські внески для того, щоб зібрати необхідну суму для утримання та капітального ремонту будинку. Проте суми, яку їм вдалося зібрати, недостатньо для капітального ремонту всього будинку. Тому мешканці вирішили звернутися по підтримку ПРООН/МПВСР.

Найбільш значною проблемою будинку був технічний стан сходів будинку. Штукатурка та краска на стінах були старими та пошкодженими. Підлога перед квартирами та ліфтами також була сильно пошкоджена. Вікна були старими, зношеними та вже не виконували свої технічні функції – тобто не захищали приміщення від дощу та низьких температур. Все це спричиняло руйнування елементів будинку, штукатурки всередині приміщень, іржавіння металевих елементів конструкції, появу плісняви та надмірну вологість, що негативно впливало на здоров'я мешканців,

пошкоджувало електричну проводку будинку та технічне оснащення. Все це створювало значні проблеми мешканцям будинку, особливо літнім людям та дітям. Капітальний ремонт входів в будинок попередив подальше руйнування його елементів та в результаті зменшив вартість його утримання. Ремонт значно покращив екологічні, гігієнічні та санітарні умови всередині будинку, усунув ризик пожежі (короткого замикання) та зменшив ризик респіраторних та легеневих захворювань, спричинених надмірною вологістю та появою плісняви. Успішна реалізація проекту цією організацією громади (ОСББ) показала мешканцям інших багатоповерхових будинків, розміщених в м. Українка, що колективні зусилля членів громади та належне використання наявних ресурсів може значно покращити умови життя.

Мешканці чотирнадцятиповерхового будинку по вулиці Будівельників 2 звикли до активного життя. Вони вже отримали багато винагород від місцевої влади за свою активну позицію. Організація ОСББ та відкриття офісу допоможе процвітанню громади. Місцева влада підтримала бажання мешканців оновити свій будинок. В другому під'їзді зробили кімнату для консьєржа. З того часу другий під'їзд завжди під контролем, всі поверхи стали чистими та акуратними. Поштові скриньки були замінені на нові. Було вирішено спершу зробити ремонт другого під'їзда, тому що він знаходиться під наглядом та є недоступним для сторонніх осіб.

Фото – 12: Капітальний ремонт входів в будинок покращив екологічні, гігієнічні та санітарні умови всередині будинку

Багато проблем додають власники автомобілів. Вони перетворили прибудинкову територію на паркувальний майданчик. Планується огородити забором клумби та газони. Встановлення пропускного пункту з автоматичним шлагбаумом – головний метод контролю в'їзду та виїзду автомобілів. Голова ОСББ, Олександр Коноваленко, впевнений, що багатостороння співпраця дуже скоро зробить помітний вплив на стан речей. Теперішні ремонтні роботи – це перша стадія співпраці з ПРООН та міською радою.

Сьогодні члени громади ОСББ надають консультації іншим жителям м. Українка, які хочуть створити ОСББ.

Для інформації: Загальна вартість проекту – 177246 грн., включаючи внесок міської ради – 68850 грн., внесок ПРООН/МПВСР – 68850 грн. та внесок громади – 39546 грн. Вигода набувачами проекту стануть 405 мешканців будинку, з яких 164 чоловіки, 184 жінки та 57 дітей.

Олена Шаповал, спеціаліст МВП м. Українка

Б) Фінансова підтримка місцевих проектів сталого розвитку здійснена за квартал

Протягом кварталу було проведено 6 переказів коштів для підтримки місцевих проектів сталого розвитку в містах-партнерах Могилів-Подільський, Нововолинськ, Тульчин та Українка. Детальнішу інформацію наведено в таблиці далі.

Таблиця – IV: Фінансовий статус місцевих проектів сталого розвитку, що впроваджуються місцевими партнерами, грн.

№	ОЖ/мережа	Кількість переказів	Загальна перерахована сума на кінець 1-го кварталу 2009 року у співфінансуванні				Загальна сума до сплати у майбутньому співфінансуванні				Заг. статус виконання (%)
			Фонд ПРООН	Фонд ШАРС	Посольство Норвегії	Міські ради	Фонд ПРООН	Фонд ШАРС	Посольство Норвегії	Міські ради	
1	Нововолинськ										
1.1	ОК «Світанок»	1	7,000								100
2	Тульчин										
2.1	НГО «Оленка»	1				9,000					100
2.2	НГО «Все для дітей»	1				9,000					100

3	Могилів-Подільський										
3.1	НГО «Батьківська турбота»	1				4,055	4,956				100
4	Українка										
4.1	ОСББ «Будівельник України»	2	20,655			103,275					100
5	ВСЬОГО:	6	27,655	0	0.00	125,330	4,956	0	0.00	0.00	0.00
			157,942.00				0.00				

Фактично було перераховано 157 942 грн., з яких 17,51% надійшло з фонду ПРООН, 79.35% - з фонду КАМР та 3.14% - від міських рад міст-партнерів. У результаті цих трансакцій було повністю завершено 4 проекти.

Статус виконання проектів за весь період реалізації Програми відображено в Таблиці-V.

Таблиця – V: Статус виконання проектів за весь період реалізації Програми

№	Рік	Кількість схвалених проектів	Статус фінансового виконання Програми			
			Повністю завершені	75-90%	Менше 50%	Середній статус виконання, %
1	2004	11	11	0	0	100
2	2005	12	12	0	0	100
3	2006	39	39	0	0	99.5
4	2007	77	59	18	0	76.6
5	2008	29	19	4	3	98.1
6	2009	4	4	0	0	0
	Разом	172	144	22	3	94.84

Протягом кварталу було завершено 4 проекти. Таким чином, з 172 ініційованих проектів, повністю завершено 144 проект, 22 проекти виконано на 75 – 90% та 3 проекти - на 15%.

Завершені проекти принесли очікувану користь та покращили умови життя чоловіків, жінок, молоді та дітей. Значно покращилися умови навчання в школах. В процесі виконання, проекти також зробили значний внесок в удосконалення управління на місцевому рівні. Вставка – V розповідає про успіх проведення заходів в громаді в м. Миколаїв.

Вставка – V: Об'єднатися та вирішити проблему – це реальність.

ОСББ „Авіатор” по вул. Леваневців, 8 в м Миколаєві створено у 2006 році. Даний будинок знаходиться в комунальній власності міста.

Соціально-економічні проблеми жителів будинку значним чином загострюються через стан покрівлі та фасаду будинку. Головна проблема полягає у тому, що зовнішні стіни 11-ти поверхового однопід'їзного будинку при будівництві були утеплені мініплитою „Роквол” з штукатуркою. Насьогодні шар штукатурки зруйнований багатьма глибокими тріщинами, в які проникає волога. Шар утеплення набрякає, відшаровується та відпадає. Сирість проникає на внутрішню поверхню стін квартир. У 18 квартирах зруйноване внутрішнє оздоблення, псується меблі та інші речі мешканців.

Проблема ремонту основної частини покрівлі будинку вирішена шляхом надбудови над декількома квартирами додаткового поверху. Тому на сьогодні потребує ремонту лише та частина, над якою немає надбудови. Ця частина покрівлі знаходиться у незадовільному стані і потребує капітального ремонту. Частину технічного поверху та квартири мешканців будинку, які знаходяться під цією частиною покрівлі, постійно заливає вода. Якщо терміново не усунути дану проблему, це може призвести до руйнування самої споруди.

Внаслідок вищеперелічених проблем погіршується санітарно-гігієнічний стан приміщень, особливо на

верхніх поверхах, стіни покриває грибок, збільшується ризик захворювань.

У такій ситуації тільки капітальний ремонт може усунути вищеперелічені проблеми.

Тому мешканцями будинку було вирішено підготувати власний проект „Капітальний ремонт фасаду та покрівлі житлового будинку по вул. Леваневців, 8 в м. Миколаєві” для участі в реалізації проекту „Муніципальна програма врядування та сталого розвитку”, який впроваджується на засадах спільного фінансування з Програмою розвитку ООН, міською радою та самими мешканцями. ОСББ „Авіатор” звернулося за допомогою Муніципального відділу підтримки в м. Миколаїв.

У 2009 році об'єднання підготувало свій проект, який на сьогодні затверджений для реалізації в центральному офісі ПРООН в м. Києві. З боку об'єднання підписано угоду про партнерство з ПРООН.

На сьогодні вирішується питання щодо відправлення на рахунок ПРООН фінансового внеску Миколаївської міської ради.

Підтримка програми вже допомогла мешканцям шести будинків нашого міста об'єднатися в громади, створити дієздатні організації і успішно реалізувати складні проекти, які значно покращили умови життя членів громад та їхнє спільне майно.

Бажаючим взяти участь в реалізації власних проектів за допомогою Програми розвитку ООН та для отримання більш детальної інформації, прохання звертатися до муніципального відділу підтримки Програми за тел. 8(0512)36-02-63, департамент житлово-комунального господарства, вул. Адмірала Макарова, 7, каб. № 17, контактна особа Манакова Алла Валентинівна.

Манакова Алла, спеціаліст відділу МВП в м. Миколаїв

Фото-13: Зустріч громади ОСББ «Авіатор» з Леонідом Туловським, Спеціалістом ПРООН/МПВСР з управління якістю

В) Громадський аудит

Після завершення реалізації проекту, жителі громади мають законне право 1) отримати інформацію про результати реалізації проекту; 2) ознайомитися зі всією фінансовою та технічною документацією проекту; 3) висловити думку стосовно якості проведеної роботи; 4) дати рекомендації стосовно покращення подальшої діяльності громади. Процедура громадського аудиту, популяризована Програмою, дозволяє жителям громади реалізувати власні права.

Протягом кварталу, 4 громадські організації провели громадський аудит по виконанню ініціатив з розвитку. З цією метою було проведено загальні зустрічі за участю зацікавлених сторін та зроблено висновки щодо задоволеності жителів роботою та послугами, наданими в ході впровадження проекту. В цілому, у проведенні громадського аудиту взяло участь 283 з 337 членів громади. Результати проведення громадського аудиту наведено в Таблиці – VI.

Таблиця – VI: Результати проведення громадського аудиту партнерськими ОЖ/мережами (січень-березень 2009 року)

№	ОЖ/Мережі	Кількість проведених громадських аудитів	Кількість членів громади, задоволених результатами роботи			Кількість членів громади, задоволених використанням ресурсів			Кількість членів громади	
			Повністю	Частково	Незадоволені	Повністю	Частково	Незадоволені	Зареєстровані в ОЖ / мережі	Зареєстровані в аудиті
1.	Тульчин	2	234	0	0	234	0	0	235	234
2.	Нововолинськ	1	21	0	0	21	0	0	21	21
3.	Новоград-Волинський	1	28	0	0	28	0	0	28	82
	ВСЬОГО:	4	283	0	0	284	0	0	337	283

2.1.4 Розвиток людських ресурсів

Програма досягла суттєвих результатів у підвищенні якості людських ресурсів на різних рівнях для кращого управління місцевим розвитком через спільну участь, громадсько-приватне партнерство та використання інформаційних технологій. Заходи для розвитку людських ресурсів організовуються Програмою для розбудови потенціалу зацікавлених сторін на різних рівнях для покращення управління за участю громад для сталого розвитку. Загалом, протягом кварталу було організовано 16 заходів по розвитку людських ресурсів, з них 8 було проведено муніципальними відділами підтримки міст-партнерів та 8 - відділом управління проектом у м. Київ. В них взяло участь 372 учасників, з яких 60,5% становили чоловіки та 39,5% - жінки (див. Таблицю - VII).

Таблиця VII: Заходи з розвитку людських ресурсів (січень-березень 2009)*

№	Заходи із розвитку людських ресурсів	Кількість заходів, проведених:		Кількість учасників		
		МПВСР	МВП	Чол.	Жін.	Всього
1	Тренінги	7	7	157	138	295
a	Інформування про сталий розвиток, ЦРТ, ВІЛ/СНІД, гендер, лідерство	1	3	48	26	74
b	Управління проектами (для фокусних груп щодо проектів громад)	1	1	40	15	55
c	Створення ОСББ	2	2	37	38	75
d	Децентралізація та ефективне місцеве самоврядування		1	22	45	67
e	Інформаційні та комунікаційні технології	3	-	10	14	24
2	Оглядові візити/дослідницькі тури	1	-	8	4	12
3	Конференції/семінари/круглі столи	-	1	32	33	65
	Всього	8	8	197	175	372

* Кількість учасників наведена без повторень.

Тренінги організовувалися із наступними цілями:

- Підвищення поінформованості громадськості з таких питань як сталий розвиток, Цілі розвитку тисячоліття, гендер, ВІЛ/СНІД.

- Розбудова потенціалу членів функціональних груп партнерських ОЖ/мереж із питань інституційного розвитку (створення ОСББ та ін.), а також щодо управління місцевими проектами сталого розвитку (розробка та впровадження);
- Гендерний аналіз місцевих програм та нормативно-правових актів;
- Із інформаційно-комунікаційних технологій для покращення навиків призначених службовців органів місцевого самоврядування у питаннях оновлення та адміністрування веб-сторінки.
- Тренінги по ОСББ в контексті міжмуніципальної співпраці між містами Новоград-Волинський та Долина;
- Ознайомлення з ОСББ. Створення та діяльність ОСББ. Написання проектної пропозиції.

Тренінги для підвищення інституційної спроможності ОГ/мереж

28 березня 2009, Леонід Туловський, Спеціаліст ПРООН/МПВСР з управління якістю провів тренінг в м. Вознесеньк для керівників, активістів та членів організацій громад. Представники 14 місцевих ОСББ та 5 представників міської ради отримали користь від участі в тренінгу. Загалом, в тренінгу взяло участь 25 осіб.

Фото -13: В ході тренінгу в м. Вознесеньк, березень 2009 р.

В результаті тренінгу, громадяни отримали корисні знання про законодавче поле для створення об'єднань співвласників багатоквартирних будинків, обслуговуючих кооперативів та інших форм організацій громад і особливостей їх діяльності, а також участі місцевих громад в ПРООН/МПВСР через ініціювання та реалізацію проектів та ініціатив для місцевого сталого розвитку.

План тренінгу включав наступні питання:

- Діяльність ПРООН /МПВСР в Україні.
- Правові форми організацій громад та особливості їх діяльності.
- Підготовка якісної проектної пропозиції та кошторису.
- Вибір підрядчиків. Реалізація проекту та проведення громадського аудиту.
- Утримання та обслуговування спільної власності громади.
- Забезпечення поширення інформації про проект. Розповсюдження засвоєних уроків.
- Організація донорських візитів.

Конференція МВП тренує лідерів місцевих громад та вчить їх проводити гендерний аналіз

Близько 40 учасників та учасниць зібралися в м. Саки 11-14 березня представляючи 19 міст, щоб покращити свої лідерські здібності та навчилися використовувати гендерний аналіз до програм місцевого розвитку на щорічній конференції Муніципальних відділів підтримки. Форум організований ПРООН/МПВСР за підтримки Канадської агенції міжнародного розвитку.

«Професіоналізм та лідерські якості працівників Муніципальних відділів підтримки громадських ініціатив є важливими для мобілізації місцевих громад. Завдяки співпраці з ПРООН/МПВСР, МВП м. Саки підтримав реалізацію чотирьох проектів місцевих громад, провів просвітню кампанію щодо ВІЛ/СНІДу та гендеру та підтримав створення офіційного веб-сайту міської ради. Тренінги для розвитку лідерських якостей та знання про гендер приносять надзвичайний ефект містам-партнерам і місцевим громадам».

Олег Ключ, Сакський міський голова

Протягом перших двох днів муніципальні координатори та представники міст-партнерів ПРООН/МПВСР взяли участь в інтерактивній тренінговій програмі «Лідери, що будують партнерські стосунки», що спрямована на розвиток навичок і компетенцій

Фото - 14: Муніципальні координатори поділилися досвідом мобілізації місцевих громад

в сфері лідерства. Тренінг базувався на трансформаційних концепціях лідерських здібностей, поєднаних з практичними вправами, які вчили учасників та учасниць поєднувати зусилля своїх команд, організацій, партнерських організацій та місцевих громад для досягнення надзвичайних результатів у застосуванні підходу за участі громади. Тренінг провели тренерки Інституту успішних громад, Лариса Татарінова та Лариса Шидловська.

Більше інформації можна отримати за посиланням: http://msdp.undp.org.ua/index.php?news_id=121&language=ukr

Курси по енергозбереженню запроваджено в місцевих школах

ПРООН/МПВСР, організувала два навчальних семінари в своїх містах-партнерах Новоград-Волинському та Долині у співпраці з Проектом ПРООН «Енергоефективність в освітньому секторі» та Екологічним клубом «Еремурус». Понад 50 вчителів шкіл взяли участь в тренінгах і навчилися викладати питання енергозбереження для учнів середньої школи.

Фото - 15: Тренери Олена Мельникова та Леонід Фірсов переконали вчителів у необхідності запровадити курс по енергозбереженню

Тренінги проведені професійними тренерами Оленою Мельниковою та Леонідом Фірсовим з Екологічного клубу «Еремурус» та включали практичні вправи з енергозбереження та використання альтернативних джерел енергії. Учасники та учасниці дізналися як оцінити втрати тепла, енергії та води в приватних квартирах та приміщеннях, а також обговорили інноваційні практики запобігання таких втрат. Тренінги проведені професійними тренерами Оленою Мельниковою та Леонідом Фірсовим з Екологічного клубу «Еремурус» та включали практичні

вправи з енергозбереження та використання альтернативних джерел енергії. Учасники та учасниці дізналися як оцінити втрати тепла, енергії та води в приватних квартирах та приміщеннях, а також обговорили інноваційні практики запобігання таких втрат. Експерти стверджують, що запровадження енергозберігаючих технологій допоможе подолати обмеженість енергетичних ресурсів та енергозалежність України. Також, енергозбереження є проблемою світового розвитку. З огляду на це, учасники тренінгу підтримали збільшення поінформованості щодо проблем енергозбереження різних груп населення України, починаючи з молоді як ключової групи для інформування.

Тренінг відбувся завдяки винятковій співпраці між «Муніципальною програмою врядування та сталого розвитку» та проектом «Енергоефективність в освітньому секторі», що підтримується ПРООН. Саме це допомогло провести тренінг для вчителів місцевих шкіл з метою подальшого запровадження навчальних курсів по енергозбереженню, енергоефективності, пом'якшенню змін клімату та принципам сталого розвитку. Новий навчальний курс «**Енергозбереження та пом'якшення змін клімату**» був розроблений проектом «Енергоефективність в освітньому секторі».

Фото - 16: Тренінг підготував вчителів до викладання нового навчального курсу «Енерго-ефективність та пом'якшення змін клімату».

Викладання цього курсу вже запроваджене в багатьох областях України. Подібні заходи було вжито в 20 країнах світу в рамках глобального Проекту «Шкільний проект по використанню ресурсів та енергії» (SPARE). Ці тренінги є першим етапом ініціативи з міжмуніципальної співпраці між містами Долина та Новоград-Волинський у сфері енергозбереження та реформи житлово-комунального господарства на місцевому рівні, що є експериментальним напрямком діяльності ПРООН/МПВСР у 2009 році.

Більше інформації можна знайти на веб-сайті ПРООН/МПВСР за посиланням: http://msdp.undp.org.ua/index.php?news_id=120&language=eng

2.1.5 Громадська поінформованість щодо ВІЛ/СНІДу та гендеру

Протягом першого кварталу МПВСР готувала тренерів по гендерному аналізу для учасників програм місцевого розвитку та підвищувала вміння муніципальних координаторів застосовувати гендерний аналіз для місцевих програм та нормативно-правових актів. Програма постійно аналізує вплив своїх заходів на

чоловіків та жінок. Так, жінки становили більшість членів організацій громад створених за підтримки ПРООН/МПВСР, за 2004-2008 роки було створено 359 організацій громад, більшістю членів яких є жінки - 22 тисячі та 16 тис. чоловіків. В навчальних заходах Програми ж більшість учасників становили чоловіки – 2628 осіб, в той час як 2406 жінки взяли участь в 250 заходах Програми.

ПРООН тренує лідерів громад та вчить їх застосовувати гендерний аналіз для програм місцевого розвитку

Тренінг «Гендерний аналіз для місцевих програм та нормативно-правових актів» організували, щоб навчити муніципальних координаторів та місцевих лідерів застосовувати гендерний аналіз. Це завдання було частиною Угоди про співфінансування між Урядом Канади та ПРООН та завданням робочого плану МПВСР на 2009 рік. В ході конференції МВП, місцеві активісти з 22 міст та персонал МПВСР навчилися застосовувати гендерний аналіз в ході тренінгу, який провела Олена Сулова, Голова Жіночого інформаційно-консультативного центру.

Фото - 17: Олена Сулова, Голова жіночого інформаційно-консультативного центру зуміла зацікавити кожного учасника та учасницю тренінгу

Учасники аналізували Закон України «Про забезпечення рівних прав і можливостей жінок і чоловіків» в частині відповідальності органів місцевого самоврядування за реалізацію цього Закону. В ході тренінгу, робочі групи розробили пропозиції для внесення в місцеві програми для утвердження гендерної рівності в Україні. Учасники та учасниці поглибили свої знання з гендеру, забезпечення гендерної рівності в актах міжнародного, європейського та українського законодавства, законів, що регулюють сімейні відносини та Кодекс законів про працю України.

Оцінювання тренінгу учасниками: Згідно з опитуванням, проведеним після тренінгу, 55% респондентів сказали, що вони більшою мірою задоволені якістю тренінгу, 24% респондентів були задоволені, а 17% були повністю задоволені тренінгом. Окрім цього, тренінг досяг своєї основної мети, так як 76% респондентів сказали, що їх інтерес до теми гендерного аналізу значно зріс завдяки тренінгу.

Більше інформації про цю подію можна знайти на сайті ПРООН/МПВСР за посиланням http://msdp.undp.org.ua/index.php?news_id=121&language=ukr

ПРООН готує тренерів з гендерного аналізу в АР Крим

27 учасниць та учасників зібралися в м. Бахчисарай (АР Крим) 24-25 березня і взяли участь в тренінгу по гендерному аналізу для вчителів чотирьох міст АР Крим.

Фото - 18: 27 учасниць та учасники розширили свої знання щодо гендеру та здобули навички проведення подібних тренінгів

Тренінг організувала ПРООН/МПВСР за підтримки Канадської агенції міжнародного розвитку. Завдяки тренінгу, вчителі зможуть робити внесок в розвиток місцевих громад шляхом інформування про гендер. МПВСР сприяє становленню сталого розвитку в містах-партнерах Джанкой, Бахчисарай, Щолкіне і Саки в АР Крим з 2007 року. Тренінг «Гендерний аналіз для учасниць та учасників програм місцевого розвитку» був проведений для підготовки кваліфікованих тренерів, які б інформували різні групи населення в АР Крим щодо гендерного аналізу.

Оцінювання тренінгу учасниками: Згідно з опитуванням, проведеним після тренінгу, 40% респондентів сказали, що вони більшою мірою задоволені якістю тренінгу, а 60% були повністю задоволені тренінгом. Окрім цього, 78% респондентів сказали, що якість тренінгу була зразковою та 70% зазначили, що тренінг розширив їх розуміння теми гендерного аналізу.

Учасники та учасниці поглибили свої знання з гендеру, забезпечення гендерної рівності в актах міжнародного, європейського та українського законодавства, законів, що регулюють сімейні відносини та Кодекс законів про працю України. На жаль, ще часто в нашому суспільстві трапляються випадки дискримінації за статевою ознакою при прийомі на роботу. В той же час, деякі статті Кодексу законів про працю, що стосуються заборони працювати жінкам на певних видах робіт та роботи в нічні зміни закріплюють гендерну нерівність, на думку учасниць. «Тепер я знаю і можу захищати свої права», такими враженнями завершували тренінг деякі з учасниць.

В контексті теми тренінгу також обговорювався Закон України «Про попередження насильства в сім'ї», адже вчителі відіграють значну роль у заходах для попередження такого насильства та стикаються з випадками проявів насильства в сім'ї у своїй роботі. Обговорюючи складнощі для реалізації цього закону, учасниці зазначали що склад працівників органів та установ, на які покладається здійснення заходів з попередження насильства в сім'ї не є гендерно-збалансованим. Насьогодні більшість працівників органів міліції та прокуратури складають чоловіки.

Тренінг «Гендерний аналіз для учасників та учасниць програм місцевого розвитку» було організовано для підготовки тренерів, що зможуть професійно доносити інформацію до різних груп населення Криму. Це завдання було частиною Угоди про грант між Урядом Канади та ПРООН та завданням робочого плану МПВСР на 2009 рік. Після виконання домашнього завдання, яке полягає в проведенні письмового аналізу програм Верховної Ради АР Крим та проведенні тренінгу для учнів, вчителі візьмуть участь в підсумковій зустрічі. На зустрічі вони проведуть показові тренінги, обговорять накопичений досвід та отримають сертифікати тренерів.

Учасниці та учасники отримали тренерські папки з матеріалами про гендер, що були надані Програмою рівних можливостей жінок України ПРООН. Також, вони отримали DVD диски з відео сюжетами для тренінгів по гендеру, списки корисних джерел в інтернеті по гендеру та контакти учасників. Тема гендеру пронизує життя кожної людини, тому викликала жвавий інтерес серед учасників та учасниць і бажання проводити тренінги в майбутньому.

Більше інформації щодо цієї події можна знайти на сайті ПРООН/МПВСР за посиланням http://msdp.undp.org.ua/index.php?news_id=122&language=ukr

2.2 МЕНЕДЖМЕНТ ТА ЕФЕКТИВНІСТЬ

2.2.1 Партнери / зв'язки

Протягом кварталу Програмою було докладено зусиль для налагодження зв'язків з іншими подібними агенціями з метою досягнення синергії. Заходи в цьому напрямку включали такі:

Із Канадською агенцією міжнародного розвитку (КАМР)

- 29-29 січня, 2009 р., було організовано донорський візит до м. Саки (АР Крим) для Шері Гривз, Першого секретаря Канадського Посольства в Україні/КАМР. У візиті також взяли участь Соня Елмер, Програмний спеціаліст у сфері децентралізації та місцевого самоврядування з центрального офісу ШАРС та Олена Литвиненко, Національний програмний спеціаліст ШАРС в Україні та Оксана Реміга, Старший програмний менеджер ПРООН в Україні. Учасники та учасниці візиту оглянули місця реалізації місцевих проектів та підтвердили зобов'язання про подальшу співпрацю з місцевими партнерами.

Із Швейцарською агенцією розвитку та співробітництва (ШАРС)

Представники ПРООН/МПВСР взяли участь у ряді заходів, організованих ШАРС для презентації досвіду Програми, набутого завдяки підтримці ШАРС, зокрема:

- 25 січня, ПРООН/МПВСР презентувала досягнення Проекту, обговорювала плани на 2009 рік під час зустрічі з Сонею Елмер, Програмним спеціалістом з центрального офісу ШАРС, у сфері децентралізації та місцевого самоврядування та представниками ШАРС в Україні.
- 17-18 березня, ПРООН/МПВСР взяла участь в зустрічі наглядового комітету DesPro в АР Крим. В зустрічі взяли участь Оксана Реміга, Старший програмний менеджер ПРООН в

Україні, Ірина Скалій, Менеджер проекту ПРООН/МПВСР та Олена Урсу, Експерт ПРООН/МПВСР з урядування та сталого розвитку, які поділилися досвідом роботи Програми в АР Крим. Також, заходи в АР Крим обговорили з Анатолієм Гриценко, Спікером Парламенту АР Крим. В місті Саки, учасники зустрілися з Олегом Клюєм, Сакським міським головою та представниками місцевих громад та отримали інформацію про результати роботи з місцевими громадами.

- 10 лютого, Ірина Скалій, менеджер проекту ПРООН/МПВСР взяла участь в координаційній зустрічі з Клаудією Шнайдер, Програмним менеджером ШАРС зі Швейцарії, організованій Проектом DesPro.
- 26 лютого, Ольга Осауленко, адміністративний асистент ПРООН/МПВСР взяла участь в семінарі щодо запровадження наскрізного підходу прав людини в контексті Проекту, що впроваджується ШАРС «Запровадження наскрізного підходу прав людини».
- 11-13 лютого, Ірина Скалій, Менеджер проекту ПРООН/МПВСР та Олена Урсу, Експерт ПРООН/МПВСР з урядування та сталого розвитку надали консультаційну допомогу муніципальній команді впровадження проектів для оцінки можливості міжмуніципальної співпраці в сфері поводження з твердими побутовими відходами в м. Тульчин. Окрім цього, можливості прискорення заходів програми в м. Калинівка обговорювали на зустрічі з Калиновським міським головою та його командою.

З іншими проектами ПРООН та агенціями ООН

- 20 лютого, Ірина Скалій, Менеджер проекту ПРООН/МПВСР взяла участь в Перегляді реалізації УЦРТ та обговоренні необхідних заходів для реалізації ЦРТ в Україні.
- 26 лютого, Ірина Скалій, Менеджер проекту ПРООН/МПВСР представила Програму на зустрічі Програм місцевого розвитку з Геральдіною Фрезер-Молекеті, Директором Групи демократичного врядування, Бюро ПРООН з розвитку.

З іншими організаціями

- 16 лютого, Олена Урсу, Експерт ПРООН/МПВСР з урядування та сталого розвитку взяла участь у зустрічі донорів організованій фондом «Відродження» і представила історії успіху ПРООН/МПВСР у створенні організацій громад в містах-партнерах.
-

2.2.2 Результати комунікаційних заходів

Розповсюдження інформації протягом року відбувалося у різних формах та на різних рівнях. Даний розділ підсумовує їх у формі переліку комунікаційних заходів, публікацій, інтерв'ю і т.д.

А) ЗМІ та інформація

Протягом кварталу місцеві та національні ЗМІ розповсюджували інформацію про заходи Програми з метою висвітлення конкретних досягнутих результатів. Відділом зв'язків з громадськістю ПРООН та МВП було відстежено 47 медіа-згадок про заходи Програми, 12 з яких були національного рівня, та 35 – місцевого. Найбільш популярним засобом передачі інформації про заходи Програми залишаються газети (42,5%), офіційні веб-сторінки також набули широкого поширення (29,8%), іншими джерелами передачі інформації є телебачення та радіопрограми. Загалом, з 2004 р. – періоду початку діяльності Програми було відстежено 1153 медіа-згадку.

Таблиця – VIII: Кількість медіа-згадок (2009)

№	ЗМІ	Національні	Ів.-Франківськ	Джанкой	Бахчисарай	Новоград-Вол.	Українка	Гола Пристань	Саки	Рівне	Долина	Всього	
												1-й кв.	3 2004
1	Газети		1	1	3	2	1		6	1	5	20	402
2	Радіо		3			2		1				6	223
3	ТБ	2	2	1					1	1		7	243
4	Веб	10				4						14	285
	Всього	12	6	2	3	8	1	1	7	2	5	47	1153

Більшість заходів місцевого рівня висвітлювалися у ЗМІ місцевого рівня з одночасним пропагуванням підходу, орієнтованого на громаду, наприклад, створення об'єднань співвласників багатоквартирних будинків, спільні заходи місцевого управління та громади, тренінги та візити, організовані для вигодонабувачів Програми, кампанії по підвищенню поінформованості з питань ВІЛ/СНІДУ та гендеру і т.п.

Серед інших досягнень, було знято 45-хвилинну телепередачу «Місце зустрічі – Хрещатик 26» 25 лютого на Київській державній телерадіокомпанії. Програма була присвячена підходу соціальної мобілізації, залученні громади до процесу прийняття рішень на місцевому рівні. Ірина Скалій, Менеджер проекту ПРООН/МПВСР, Володимир Гаразд, Долинський міський голова та Головуючий національного форуму міст-партнерів МПВСР та Сергій Полисюк, Заступник Кіровського міського голови взяли участь в зйомці програми. Повна версія відеозапису буде представлена на веб-сайті ПРООН/МПВСР за посиланням: http://msdp.undp.org.ua/index.php?videogallery=1&album_id=15

В) Дослідження та публікації

Протягом кварталу було опубліковано наступні посібники та публікації:

- (1) **Посібник «Як місцеві громади вирішують проблеми водопостачання та водовідведення»** (50 копій) базується на дослідженні «Модель МПВСР та досвід участі громади в процесі прийняття рішень на місцевому рівні, зокрема щодо послуг водопостачання в містах України». Дослідження аналізує уроки, засвоєні містами-партнерами ПРООН/МПВСР, наводить історії успіху громад в обраних міста та результати вдалої співпраці з місцевою владою, пов'язані з інституційним розвитком та реалізацією проектів місцевих громад, зокрема в сфері водопостачання. Дослідження було проведене за підтримки КАМР.
- (2) **Брошура «Проекти громад»** (надруковано додаткові 1500 екземплярів), яка відображає один з механізмів партнерства між громадами, органами місцевої влади та підприємцями, була розроблена на основі досвіду співпраці ПРООН/МПВСР з містами-партнерами по підтримці проектів громад для задля сприяння спільному врядуванню, результатом якого є покращення рівня життя міського населення України.
- (3) **Посібник «Як створити дієздатну організацію громади»** перекладено російською мовою для міст-партнерів АР Крим. Посібник було розроблено на основі попередніх брошур для організацій жителів та додаткової інформації і здобутого досвіду в сфері діяльності організацій громад. Посібник містить інформацію про різноманітні організаційно-правові форми реєстрації таких організацій та методи забезпечення врядування за широкої участі членів на рівні громад для вирішення пріоритетних проблем розвитку.
- (4) **«Експлуатація та утримання майна громади»** перекладено російською мовою для міст-партнерів АР Крим. Це збірка рекомендацій, яка обґрунтовує необхідність утримання та обслуговування майна, створеного або покращеного силами громади в

результаті виконання проектів за підтримки Програми, та описує законодавчо-нормативну базу, що регламентує таку діяльність. Рекомендації адресовані, в першу чергу, жителям багатоквартирних будинків, але можуть також бути застосовані, за умови адаптації до відповідного контексту, жителями приватних будинків або представниками громадських організацій навчальних закладів.

- (5) **Посібник «Децентралізація та ефективне місцеве самоврядування»** (100 копій) підготовлений для сприяння процесу децентралізації та розвитку місцевого самоврядування шляхом зміцнення інституційного потенціалу органів місцевого самоврядування та їхньої здатності виконувати нові повноваження. Посібник містить інформацію про участь громадськості, стратегічне, оперативне та фінансове планування.
- (6) **Диски зі звітом ПРООН «Людський розвиток та європейська інтеграція Україні»** був розмножений.

2.2.3 Мобілізація та використання ресурсів

Даний розділ зосереджується на питаннях ресурсів, залучених з різних джерел для впровадження Програми та використанні цих ресурсів на різні напрямки її діяльності.

А) Використання ресурсів донорами

В загальному, в першому кварталі для проведення заходів Програми було мобілізовано 1,25 млн. дол. США, включаючи 100.0 тис. дол. США, наданих ПРООН, 14.4 тис. дол. США – Посольством Норвегії, 222.9 тис. дол. США, наданих ШАРС та 560.5 тис. дол. США наданих КАМР та 356,2 – як національне спів фінансування.

Таблиця - ІХ: Мобілізація та використання ресурсів отриманих в розрізі донорів, дол. США.

SN	Донор	Бюджет на 2009	Витрачено в 1-му кв. 2009, дол. США *	
			Використано	%
1	Миколаївська міська рада	25158.48	0.00	0.00
2	Галицька міська рада	6234.41	0.00	0.00
3	Джанкойська міська рада	31172.07	0.00	0.00
4	Тульчинська міська рада	31172.07	0.00	0.00
5	Долинська міська рада	18703.24	0.00	0.00
6	Кагарлик міська рада	14962.59	0.00	0.00
7	Новоград-Волинська міська рада	31172.07	0.00	0.00
8	Рубіжанська міська рада	62344.14	0.00	0.00
9	Кіровська міська рада	24937.66	0.00	0.00
10	Щолкінська міська рада	21197.01	0.00	0.00
11	Нововолинська міська рада	8104.74	0.00	0.00
12	Івано-Франківська міська рада	81047.38	0.00	0.00
13	ПРООН	100,000.00	0.00	0.00
14	ШАРС	222,885.28	30,512.16	13.69
15	Норвезьке посольство	14,459.98	0.00	0.00
16	КАМР	560,473.49	117,246.46	20.92
	Разом	1254024.61	147,758.62	11.78

* з GMS

Протягом 1-го кварталу було витрачено 147,8 тис. дол., що становить 11,78% мобілізованих ресурсів.

2.2.4 Оглядіві місії Програми

Протягом кварталу ПРООН та донори переглянули та провели оцінку операційних аспектів та діяльності Програми. Така оцінка була корисною для підвищення ефективності Програми. Наступні пункти описують питання детальніше:

29-29 січня, 2009 р., було організовано донорський візит до м. Саки (АР Крим) для Шері Грівз, Першого секретаря Канадського Посольства в Україні/КАМР. У візиті також взяли участь Соня Елмер, Програмний спеціаліст у сфері децентралізації та місцевого самоврядування з центрального офісу ШАРС та Олена Литвиненко, Національний програмний спеціаліст ШАРС в Україні та Оксана Реміга, Старший програмний менеджер ПРООН в Україні. Учасники та учасниці візиту оглянули місця реалізації місцевих проєктів та підтвердили зобов'язання про подальшу співпрацю з місцевими партнерами.

Фото-20: Делегація відвідала ГО «Світлячок» та зустрілася з громадою

17-18 березня, ПРООН/МПВСР взяла участь в зустрічі наглядового комітету DesPro в АР Крим. В зустрічі взяли участь Оксана Реміга, Старший Програмний менеджер ПРООН в Україні, Ірина Скалій, Менеджер проєкту ПРООН/МПВСР та Олена Урсу, спеціаліст ПРООН/МПВСР з урядування та сталого розвитку, які поділилися досвідом роботи Програми в АР Крим. Також, заходи в АР Крим обговорили з Анатолієм Грищенко, Спікером Парламенту АР Крим. В місті Саки, учасники зустрілися з Олегом Клюєм, Сакським міським головою та представниками місцевих громад та отримали інформацію про результати роботи з місцевими громадами.

Фото-21: Делегація взяла участь в обговоренні за участі Сакського міського голови Олега Клюя

Розділ ТРЕТІЙ

УРОКИ ТА МОЖЛИВОСТІ

3.1 Нагромадження досвіду, с. 31

3.2 Плани на майбутнє, с. 31

такі *можливості*:

3.1 НАГРОМАДЖЕННЯ ДОСВІДУ

На основі набутого досвіду співпраці з зацікавленими сторонами, МПВСР є успішною у демонстрації цінності підходу за участі громади і соціальної мобілізації на місцевому рівні. Також протягом кварталу були досліджені та використані можливості національного рівня щодо сприяння розповсюдження підходу Програми. Проте існують деякі труднощі в розкритті потенціалу людей.

А) На основі досвіду роботи Програми за рік були визначені

- Міста-партнери Програми зацікавлені в застосуванні підходу за участі громади в процесі прийняття рішень на місцевому рівні.
- Міста, де було продемонстровано ефект від результатів попередньої співпраці з Програмою, готові надати більше ресурсів на впровадження проектів громад.
- Існує зацікавленість та готовність зацікавлених сторін Програми поширювати застосування та визнання підходу за участі громади на національному рівні.
- Підхід Програми співпадає з напрямком державних реформ і досвід Програми може бути корисним для просування реформ.
- Міські ради в Україні зацікавлені вивчити досвід партнерів Програми і потребують більш активної передачі знань, особливо щодо таких сфер діяльності Програми по розбудові інституційного потенціалу як управління громадським послугами/ ISO та стратегічне планування.
- Досвід Програми в міжмуніципальній співпраці показав високу ефективність таких зусиль.

Б) У процесі реалізації Програми виникають труднощі, особливо пов'язані з таким:

- Потреба розробки ефективного механізму поширення досвіду МПВСР на національному рівні, що допоможе органам місцевого самоврядування впровадити підхід сталого розвитку за участі громад у їх щоденну роботу.
- Високий попит на проекти громади що призводить до великої конкуренції.
- Низький рівень готовності членів деяких громад брати відповідальність за свою власність та створювати сталі форми організацій (таких як об'єднання співвласників багатоквартирних будинків, обслуговуючі кооперативи); надання переваги простішим формам самоорганізації, як, наприклад, органи самоорганізації населення.
- Деякі міста стикнулися з обмеженням коштів через фінансову кризу, що обмежило їх здатність планувати та втілювати проекти місцевих громад.

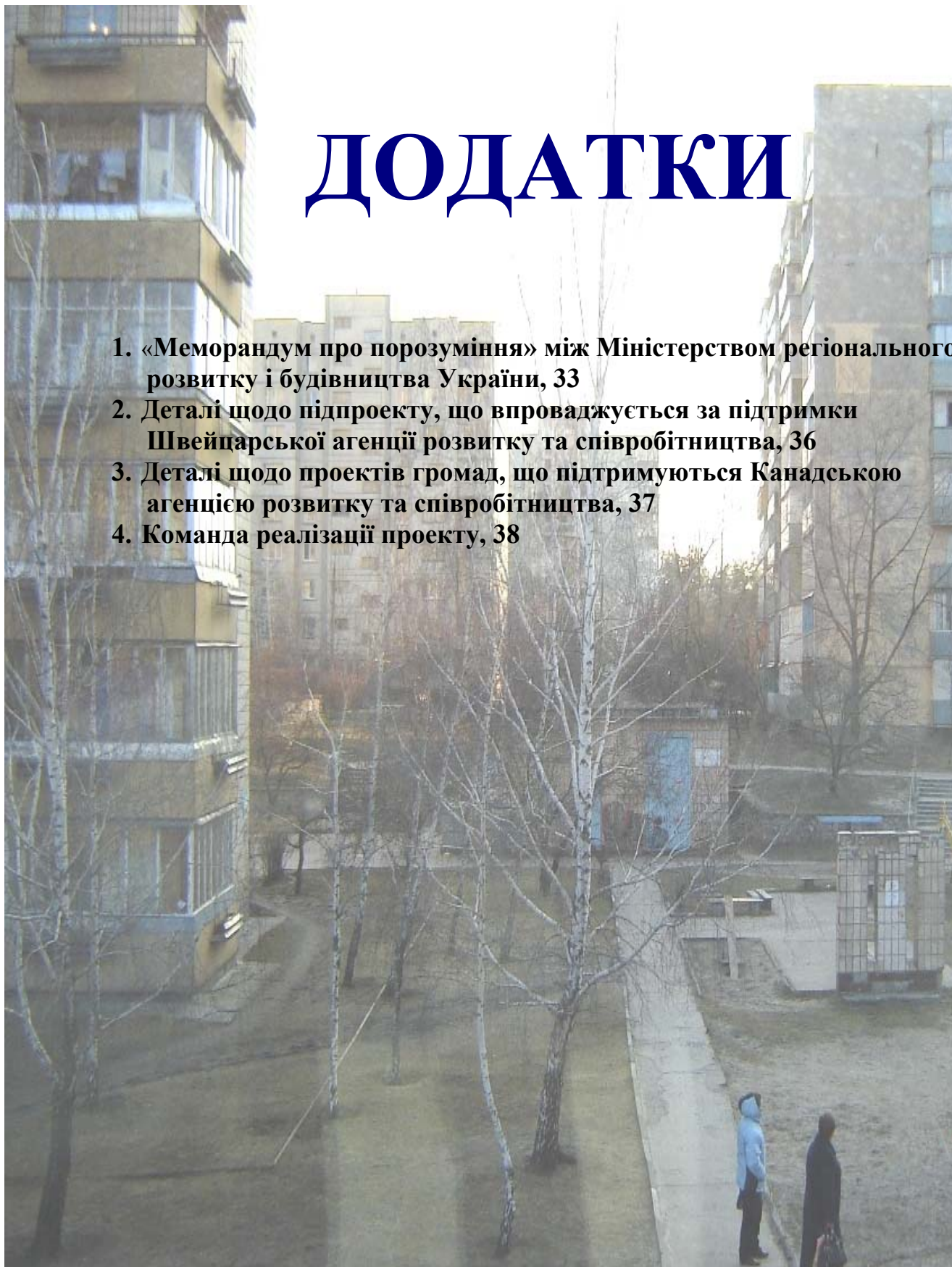
3.2. ПЛАНИ НА МАЙБУТНЄ

У 2-му кварталі Програма зосереджуватиметься на наступних заходах:

- Підвищення потенціалу центральних органів влади щодо децентралізації фіскальних та адміністративних повноважень для підтримки місцевого розвитку, зокрема через організацію публічного заходу присвяченого якості води.
- Зміцнення потенціалу органів місцевої влади щодо прозорого визначення та реалізації стратегій місцевого розвитку, надання громадських послуг та сприяння місцевому економічному розвитку.
- Сприяння передачі знань державних службовців та посадових осіб органів місцевого самоврядування щодо надання громадських послуг на місцевому рівні.
- Підвищення потенціалу громад реалізувати покращення умов соціального, економічного та екологічного середовища через підтримку проектів громад.
- Зосередження на підпроекті за підтримки Швейцарської агенції розвитку та співробітництва в АР Крим, Вінницькій області та містах, що включені в зону підтримки ШАРС.
- Зосередження на підпроекті за підтримки Канадської агенції міжнародного розвитку в АР Крим.

ДОДАТКИ

1. «Меморандум про порозуміння» між Міністерством регіонального розвитку і будівництва України, 33
2. Деталі щодо підпроєкту, що впроваджується за підтримки Швейцарської агенції розвитку та співробітництва, 36
3. Деталі щодо проєктів громад, що підтримуються Канадською агенцією розвитку та співробітництва, 37
4. Команда реалізації проєкту, 38

Додаток – І:

**МЕМОРАНДУМ ПРО РОЗУМІННЯ МІЖ ПРОГРАМОЮ РОЗВИТКУ ООН І
МІНІСТЕРСТВОМ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ ТА БУДІВНИЦТВА УКРАЇНИ,**

27 січня 2009 року

Меморандум про розуміння (далі – Меморандум) був підписаний між Програмою розвитку ООН (далі – «ПРООН») та Міністерством регіонального розвитку та будівництва України (далі – «Міністерство»). ПРООН та Міністерство надалі іменуються «Сторони»:

Оскільки, питання сталого розвитку, децентралізації, регіонального розвитку та територіальної реформи пов'язані із Цілями розвитку тисячоліття та Національною стратегією українського уряду щодо регіональної політики та політики у сфері будівництва, архітектури та містобудування,

Маючи на меті забезпечення сталого розвитку територій України, сприяння територіальній реформі, децентралізації, демократичному врядуванню та підвищення рівня якості життя громадян,

З огляду на наступні документи:

- Угода про партнерство між Урядом України та ООН про заснування Представництва ООН від 6 жовтня 1992 року,
- Положення «Про Міністерство регіонального розвитку та будівництва України», затвержене Постановою Кабінету Міністрів України № 750 від 16 травня 2007 року,
- «Концепція державної регіональної політики» від 2008 року,
- Програма діяльності Кабінету Міністрів України «Український прорив: для людей, а не політиків» від 2007 року,
- Декларація тисячоліття ООН від 8 вересня 2000 року та Цілі розвитку тисячоліття для України (УЦРТ),
- Йоганнесбурзька декларація та план дій від 2002 року,
- Європейська Хартія про місцеве самоврядування від 1996 року.
- План дій програми ООН у країні (CPAP) від 2006 року,
- Програма місцевого розвитку, ПРООН в Україні
- Проектний документ «Муніципальної програми врядування та сталого розвитку» (МПВСР) від 2007 року,
- Проектний документ «Програми розвитку та інтеграції Криму» (ПРІК) від 2007 року,
- Проектний документ «Місцевий розвиток, орієнтований на громаду» від 2007 року,

ЗАРАЗ І НАДАЛІ, Сторони домовились про таке:

СТАТТЯ 1

Мета

Мета Меморандуму – сприяння сталому розвитку регіонів України, надання організаційної, методологічної і наукової підтримки для посилення механізму децентралізованого розвитку через органи самоврядування на місцевому та регіональному рівнях, сприяння адміністративно-територіальному розвитку України та підвищення якості надання соціальних послуг населенню.

СТАТТЯ 2

Пріоритетні сфери співробітництва

Сторони розвиватимуть співробітництво в таких сферах:

(1) *Розбудова місцевого та регіонального потенціалу децентралізованого управління та розробка і поширення кращого досвіду в сфері забезпечення сталості регіонального розвитку.*

Сторони у своїй співпраці та спільних діях приділятимуть увагу та віддаватимуть пріоритет таким напрямкам:

- Сприяння розвитку врядування за широкої участі громадян та створення ефективної децентралізованої інституційної системи, яка дозволить місцевим громадам, регіональним органам влади, малим підприємствам, неурядовим організаціям, навчальним закладам та органам місцевого самоврядування бути залученими до прозорого спільного процесу планування та вирішення соціальних, економічних та екологічних проблем на їхніх територіях.

- Удосконалення політики / законодавства для створення сприятливого середовища для територіальних громад, органів місцевого самоврядування, неурядових громадських організацій ініціювати процес планування знизу-вгору за широкої участі громадян та брати участь у заходах зі сталого розвитку на місцевому рівні в рамках громадсько-приватного партнерства.

- Реалізація державної регіональної політики з урахуванням кращих європейських практик
- Ініціювання спільних наукових досліджень у сфері регіонального розвитку.
- Ініціювання організації та проведення спільних комунікаційних заходів для обговорення та вирішення проблем у сфері регіонального розвитку.
- Сприяння обміну досвідом щодо пошуку ефективних форм господарювання у сфері виробництва та надання соціальних послуг.
- Розробка спільних проектів, спрямованих на пошук та впровадження сучасних ефективних моделей у сфері місцевого та регіонального самоврядування України.

(2) Сприяння децентралізації, адміністративно-територіальній реформі

Сторони у своїй співпраці та спільних діях приділятимуть увагу та віддаватимуть пріоритет наступному:

- Експертна підтримка у впровадженні децентралізації, адміністративно-територіальної реформи в Україні.
- Підвищення поінформованості людей та їх залучення до реформи в галузі місцевого самоврядування, регіонального розвитку, децентралізації та адміністративно-територіальної реформи.
- Розбудова потенціалу місцевих органів влади щодо надання якісних послуг
- Збір найкращих практик та досвіду у сфері місцевого самоврядування і регіонального розвитку та надання рекомендацій щодо політики на основі первинного досвіду органам місцевого самоврядування, місцевим об'єднанням громадян, малим підприємствам, неурядовим організаціям і т.д.
- Розбудова потенціалу та навчальні програми, що відповідають завданням Міністерства: для державних службовців, представників органів місцевого та регіонального самоврядування та інших учасників шляхом навчальних програм, семінарів, навчальних поїздок і т.д.
- Підтримка наукових досліджень в напрямку децентралізації системи державного управління в Україні та вивчення найкращого європейського та світового досвіду в галузі.
- Сприяння у забезпеченні перекладу відповідних європейських та світових законодавчих актів, міжнародних аналітичних документів та українських законопроектів.
- Забезпечення аналізу та професійної оцінки нормативно-правових актів щодо децентралізації державного управління в Україні.
- Консультаційна підтримка спеціальної української комісії «З питань децентралізації системи державного управління в Україні» із залученням іноземних експертів.
- Експертна та інша підтримка впровадження регіональних пілотних проектів у рамках заходів, спрямованих на децентралізацію державного управління в Україні.
- Сприяння та проведення незалежного моніторингу впровадження реформ у рамках процесу децентралізації державного управління в Україні.

Напрямки та перелік діяльності щодо об'єднання зусиль Сторін не обмежується вище зазначеним та може бути розширеним за згодою Сторін.

СТАТТЯ 4

Консультації та обмін інформацією

(а) Сторони інформуватимуть і, у разі необхідності, консультуватимуть одна одну з питань спільних інтересів, які сприятимуть тісному співробітництву, включаючи нові ініціативи та розвиток політики співпраці і стратегічного співробітництва.

(б) Сторони обмінюватимуться інформацією та даними щодо спільних інтересів і забезпечуватимуть збір, аналіз, а також розповсюдження такої інформації та даних.

(в) Сторони можуть скликати зустрічі у відповідні строки для перегляду заходів, які мають бути здійснені відповідно до Меморандуму, та планувати подальші дії.

СТАТТЯ 5

Представництво

Сторони можуть запрошувати представників, доповідачів та спостерігачів один одного до участі у зустрічах або/та конференціях, які будуть скликатися ними або проводитимуться під їх егідою, а також третіх осіб, хто може становити інтерес для будь-якої сторони.

СТАТТЯ 6

Шляхи реалізації

(а) На виконання конкретних заходів, викладених у Меморандумі, Сторони підготують і будуть керуватись Планом дій, який міститиме положення, необхідні та доцільні для виконання. Заходи, передбачені Меморандумом, виконуватимуться кожною Стороною згідно із її внутрішніми нормами, правилами та директивами.

(б) У випадку будь-якого фінансового трансферу між Сторонами на виконання визначених заходів згідно Меморандуму, можуть бути включені відповідні положення, які будуть конкретизувати кошти та витрати, що стосуватимуться цих заходів.

(в) Заходи, які здійснюватимуться на виконання Меморандуму, будуть предметом майбутньої оцінки Сторонами, якщо сторони не домовляться про інше.

(г) Сторони надаватимуть вказівки своїм структурним підрозділам, регіональним та/або місцевим представництвам, структурним одиницям щодо координації їх діяльності та для реалізації цілей Меморандуму в рамках узгоджених Сторонами дій.

(д) Заступник Постійного Представника ПРООН та Перший заступник Міністра регіонального розвитку та будівництва відповідно до своїх функціональних обов'язків будуть контактними особами з питань впровадження положень Меморандуму.

(е) Департамент міжнародного співробітництва, інвестиційного розвитку та з питань європейської інтеграції буде базовим структурним підрозділом Міністерства регіонального розвитку та будівництва, що буде здійснювати координацію діяльності інших структурних підрозділів Міністерства у реалізації положень цього Меморандуму.

СТАТТЯ 7

Внесення змін до Меморандуму

Сторони можуть вносити зміни до положень Меморандуму або створювати окремі додаткові угоди за взаємною згодою Сторін шляхом обміну офіційними листами.

СТАТТЯ 8

Набуття чинності та термін дії

Меморандум вступає в силу з моменту його підписання Сторонами і є чинним упродовж одного (1) року з дня набуття ним чинності. Після закінчення цього строку дія Меморандуму автоматично продовжується кожного разу на один рік, якщо Сторони не приймуть іншого рішення, враховуючи те, що кожна Сторона в праві у будь-який час зупинити дію Меморандуму за умови попередження іншої Сторони за 2 місяці.

СТАТТЯ 9

Контакти

З метою реалізації положень Меморандуму, Сторони користуються такою контактною інформацією:

Міністерство:

вул. Велика Житомирська, 9 Київ 01025
Тел. +38 (44) 278-63-08; Факс: +38 (44) 278-83-90

ПРООН

Кловський узвіз, 1 Київ 01021
Тел. +38 (44) 253-93-63; Факс: +38 (44) 253-26-07

Цей Меморандум підписано у двох примірниках українською та англійською мовами, при цьому всі тексти є автентичними і мають однакову юридичну силу.

На підтвердження чого уповноважені представники сторін, що підписалися нижче, власноручно підписали цю Угоду на дату, зазначену під їхніми підписами

Додаток – II:

**Деталі щодо підпроєкту, що впроваджується за підтримки
Швейцарської агенції розвитку та співробітництва**

ПРООН/МПВСР втілює компонент “Сприяння умовам врядування та розвитку за широкої участі громадян у містах”, що підтримується Швейцарською агенцією розвитку та співробітництва (ШАРС). Загальною метою проєкту є наступна: “Процес місцевого врядування та розвитку є децентралізованим та посиленням за допомогою партисипативного підходу; встановлення прозорих зв'язків з місцевою владою та сприяння співпраці між залученими містами.”

А) Територія, охоплена заходами Програми

У рамках підпроєкту, ПРООН/ МПВСР співпрацює з наступними міськими радами:

- 1) міст Саки, Джанкой та Щолкіне - в АР Крим;
- 2) міст Тульчин, Калинівка та Могилів-Подільський - у Вінницькій області.
- 3) Міста, що ввійшли до зони підтримки ШАРС (Івано-Франківськ, Долина, Новоград-Волинський, Вознесенськ, Гола Пристань, Кіровське).

Б) Заходи Програми

В січні Програма розробила методику для міст, що бажають прийняти підхід за участі громади без фінансової участі Програми.

12 лютого, було проведено тренінг для 15 лідерів організацій громад в м. Тульчин присвячений громадському аудиту проєктів громад, організації оцінювання за участі громад та донорських візитів.

Програма підтримала міжмуніципальну співпрацю між містами Долина та Новоград-Волинський в сфері енергозбереження та житлово-комунальної реформи, що є експериментальною діяльністю ПРООН/МПВСР в 2009 році. В ході такої співпраці, міста Долина та Новоград-Волинський співпрацюватимуть та обмінюватимуться інформацією в галузі енерго-ефективності, раціонального використання природних ресурсів, сталого розвитку та реформи житлового сектору. Співпраця передбачає проведення тренінгів для вчителів шкіл по запровадженню курсу «Енергозберігання та пом'якшення кліматичних змін», тренінгів по ОСББ та обмінних візитів місцевих посадовців та лідерів громад (для подальшої інформації див. пункт 2.1.4 «Розвиток людських ресурсів»).

25 лютого було знято 45-хвилинну телепередачу «Місце зустрічі – Хрещатик 26» на Київській державній телерадіокомпанії. Програма була присвячена підходу соціальної мобілізації, залученні громади до процесу прийняття рішень на місцевому рівні. Ірина Скалій, Менеджер проєкту ПРООН/МПВСР, Володимир Гаразд, Долинський міський голова та Головуючий національного форуму міст-партнерів ПРООН-МПВСР та Сергій Полисюк, Заступник Кіровського міського голови взяли участь в зйомці програми. Повна версія відеозапису буде представлена на веб-сайті ПРООН/МПВСР за посиланням: http://msdp.undp.org.ua/index.php?videogallery=1&album_id=15.

12 березня 2009 р. підхід за участі громади був представлений на Парламентських слуханнях «Концептуальні основи реформи місцевого самоврядування та адміністративно-територіальна реформа» (для подальшої інформації див. пункт 2.1.1 «Реформи у сфері законодавства і політики»).

11-14 березня, проведено Щорічну конференцію ВМП в м. Саки (АР Крим) за участі 37 учасників з 19 міст-партнерів, які покращили свої лідерські здібності та навчилися використовувати гендерний аналіз для програм місцевого розвитку. Більше інформації можна знайти за посиланням http://msdp.undp.org.ua/index.php?news_id=121&language=eng.

. Додаток – III:

**Деталі щодо підпроєкту, що впроваджується за підтримки
Канадської агенції міжнародного розвитку**

ПРООН в Україні та Уряд Канади, представлений Міністром міжнародної співпраці, діючи через Канадську агенцію міжнародного розвитку, підписали Угоду про грант. В рамках Угоди МПВСР отримувє 1000000 канадських доларів на наступну діяльність:

1. Покращення потенціалу місцевої влади надавати високоякісні громадські послуги, головним в сфері водопостачання;
2. Посилення можливостей громадських організацій самостійно визначати свої пріоритетні соціальні та економічні потреби, спільно з місцевою владою розробляти стратегії для розв'язання своїх проблем, та мобілізувати ресурси, щоб фінансувати їх в визначених містах Криму;
3. Збільшення можливостей громад та місцевих виконавчих органів та впроваджувати гендерну політику, програми та проєкти, які відображають пріоритети та інтереси як жінок, так і чоловіків Криму.

Операційне використання цього фонду розпочалось у третьому кварталі 2008 року відповідно до погодженого робочого плану Програми. Планується, що його реалізація посилить можливість місцевої влади надавати високоякісні громадські послуги, головним чином послуги з водопостачання в містах. На додачу, посиляться можливість громади самостійно вибирати свої пріоритетні соціальні та економічні потреби, спільно з місцевою владою розробляти стратегії для розв'язання власних проблем, та мобілізувати ресурси, щоб фінансувати їх в обраних містах Криму. Проєкти також збільшать можливості розробляти та впроваджувати гендерно-чутливу політику.

А) Територія, охоплена заходами Програми

В цьому напрямі ПРООН/МПВСР функціонує в чотирьох містах АР Крим – Саки, Джанкой, Щолкіно та Бахчисарай. Три проєкти було підтримано Комітетом відбору проєктів для підтримки ПРООН/МПВСР в 2009 році. Відповідні угоди з місцевими громадами були підписані в 2009 році.

Таблиця: Стислий опис місцевих проєктів СР, схвалених для підтримки у 2009 році КАМР

S N	ОЖ/Мережа	Мета	Загальна вартість, грн.	Розподіл вартості (грн.) між				Вигодо набувач і
				КАМР	Міська рада	ОЖ/Мережа	Інші донори	
1	ОСББ по вул. Інтернаціональній 45	Ремонт приміщення	52243	23298	23298	5647	-	174
2	ГО «Ритм» Торгової школи	Ізоляція вікон	152336	67291	67291	17754	-	645
3	ГО «Добра справа» школа №6	Ремонт приміщення	152800	67500	67500	17800	-	76
	<i>Разом</i>	*	357379	158089	158089	41201	0	895
	%	*	100	44.2	44.2	11.6	-	-

Кримські міста виражають зацікавленість прийняти підхід ПРООН/МПВСР, тому були проведені переговори з керівниками смт Нижнегорське, Красногвардійське, Зуя та Первомайське. Було досягнуто згоди підписати Угоди про партнерство з цими містами в другому кварталі 2009 року.

11-14 березня, проведено Щорічну конференцію ВМП в м. Саки (АР Крим) за участі 37 учасників з 19 міст-партнерів, які покращили свої лідерські здібності та навчилися використовувати гендерний аналіз для програм місцевого розвитку. Більше інформації можна знайти за посиланням http://msdp.undp.org.ua/index.php?news_id=121&language=eng.

13 березня, близько 40 учасників та учасниць, що представляють 19 міст покращили свої лідерські здібності (більше інформації можна знайти в частині 2.1.5. Громадська поінформованість про ВІЛ/СНІД та гендер).

24-25 березня, 27 учасників та учасниць взяли участь в тренінгу по гендерному аналізу для вчителів міст АР Крим, який провели в Бахчисарай. Тренінг навчив вчителів робити внесок в розбудову місцевих громад через інформування широкого загалу про гендер, зокрема через проведення тренінгів для школярів (більше інформації можна знайти в частині 2.1.5. Громадська поінформованість про ВІЛ/СНІД та гендер).

Додаток – IV:

Команда впровадження проекту**Персонал проекту**

Ірина Скалій
Олена Урсу
Галина Гуленко
Леонід Туловський
Ольга Осауленко
Ірина Олейнікова
Адрій Руденко

Муніципальні команди реалізації

Івано-Франківськ	Богдан Білик Олег Федоришин	Посада Менеджер проекту (квітень 2008 – дотепер) Експерт із врядування та сталого розвитку (червень 2008 – дотепер) Експерт із моніторингу та зовнішніх зв'язків (липень 2008 – дотепер) Спеціаліст з управління якістю (квітень 2006 – дотепер) Асистент Програми / адміністративний (листопад 2008 – дотепер) Асистент Програми / фінансовий (вересень 2008 – дотепер) Водій (травень 2004 – дотепер)
Рівне	Петро Вахнюк Олена Казьмірчук Людмила Постоянець	Посада Муніципальний координатор програми (Квітень 2004 – дотепер) Громадський активіст (Червень 2004 – дотепер)
Житомир	Олександр Круківський	Муніципальний координатор програми (Лютий 2006 – дотепер) Громадський активіст (Червень 2004 – дотепер) Громадський активіст (Березень 2007 – дотепер)
Галич	Оксана Стефунько Зоряна Мартинюк	Муніципальний координатор програми (липень 2006 – дотепер)
Миколаїв	Іван Богославець Олена Матюхіна Алла Манакова	Муніципальний координатор програми (Листопад 2005 – дотепер) Громадський активіст (Листопад 2005 – дотепер) Громадський активіст (Листопад 2005 – дотепер)
Новоград-Вол.	Ірина Гудзь	Муніципальний координатор програми (Листопад 2005 – дотепер)
Кіровське	Сергій Полисюк Павло Мороз Владислав Пахомов	Муніципальний координатор програми (Березень 2006 – дотепер) Громадський активіст (Серпень 2006 – дотепер) Громадський активіст (Серпень 2006 – дотепер)
Кагарлик	Вадим Візьонюк Олена Петленко Оксана Федорченко	Муніципальний координатор програми (Червень 2006 – дотепер) Громадський активіст (Червень 2006 – дотепер) Громадський активіст (березень 2007 – дотепер)
Гола Пристань	Ніна Шаманська Анна Сергєєва	Муніципальний координатор програми (Червень 2006 – дотепер) Громадський активіст (Червень 2006 – дотепер)
Вознесенськ	Олександр Заїка Юлія Гуртова	Муніципальний координатор програми (Серпень 2006 – дотепер) Громадський активіст (Грудень 2008 – дотепер)
Українка	Валентина Полтавець Олена Шаповал	Муніципальний координатор програми (Вересень 2006 – дотепер) Громадський активіст (Листопад 2006 – дотепер)
Нововолинськ	Борис Карпус Людмила Харевич Оксана Головка-Мороз	Муніципальний координатор програми (Вересень 2006 – дотепер) Громадський активіст (Жовтень 2006 – дотепер) Громадський активіст (Грудень 2006 – дотепер)
Могилів-Подільський	Володимир Поляк Сергій Тимуш Віктор Пічуров	Муніципальний координатор програми (Листопад 2006 – дотепер) Громадський активіст (Листопад 2006 – дотепер) Громадський активіст (Листопад 2006 – дотепер)
Львів	Володимир Магула Галина Когут	Муніципальний координатор програми (березень 2007– дотепер) Громадський активіст (Березень 2007– дотепер)
Рубіжне	Ірина Божич Аліна Адамчук	Муніципальний координатор програми (березень 2007– дотепер) Громадський активіст (березень 2007– дотепер)
Долина	Олександр Кізима Сергій Гаргат	Муніципальний координатор програми (червень 2007– дотепер) Громадський активіст (червень 2007– дотепер)
Тульчин	Олександр Мельник	Муніципальний координатор програми (серпень 2007– дотепер)
Саки	Валерій Іванович Кузін Зера Емірсалієва	Муніципальний координатор програми (серпень 2007– дотепер) Громадський активіст (листопад 2007 – дотепер)
Джанкой	Олена Шалашова Віктор Булигін	Муніципальний координатор програми (листопад 2007 – дотепер) Громадський активіст (листопад 2007 – дотепер)
Бахчисарай	Олександр Токарев	Муніципальний координатор програми (серпень 2008 – дотепер)
Щолкіно	Ольга Палагіцька	Муніципальний координатор програми (листопад 2007 – дотепер)

Наші контакти:

ПРООН/ Муніципальна програма врядування та сталого розвитку

вул. Грушевського, 34а, оф. 46. 01021, Київ, Україна
тел./факс +38 (044) 501-42-03, 537-22-93, 253 82 90

<http://msdp.undp.org.ua> e-mail: mqsdp.info@undp.org.ua

Оксана Реміга, Старший програмний менеджер ПРООН – Oksana.Remiga@undp.org
Ірина Скалій, Менеджер Проекту ПРООН/МГВРСР- iryna.skaliy@undp.org

Контакти муніципальних відділів підтримки у містах- партнерах

Івано-Франківськ – Муніципальний координатор проекту: Білик Богдан Іванович

Контакти МВП: Дністровська вул, 26, 2 поверх. Тел./факс: +38 (0342) 50 30 27

Офіційний веб-сайт міської ради: <http://www.mvk.if.ua> e-mail: oleg.fedorishin@mail.ru

Рівне – Муніципальний координатор проекту: Вахнюк Петро Сидорович

Контакти МВП: Поштова вул., 2, Тел./факс: +38 (0362) 63 36 66 e-mail: uinvest@ukr.net

Офіційний веб-сайт міської ради: <http://www.city-adm.rv.ua>

Житомир – Муніципальний координатор проекту: Круківський Олександр

Контакти МВП: Майдан Рад, 4/2, оф. 86. Тел./факс: +38 (0412) 37 79 89 e-mail: municipal.zt@gmail.com

Офіційний веб-сайт міської ради: <http://www.zt-rada.gov.ua>

Галич – Муніципальний координатор проекту: Стефунько Оксана

Контакти МВП: вул. Ів. Франка, 3 а/с 38. Тел.: +38 (03431) 2 21 88, тел./факс: 2 15 13

Офіційний веб-сайт міської ради: <http://www.galych-rada.gov.ua>

Миколаїв – Муніципальний координатор проекту: Богославець Іван Іванович

Контакти МВП: вул. Адмірала Макарова, 7. Тел.: +38 (0512) 47 71 88, 36 02 63.

Офіційний веб-сайт міської ради: <http://www.gorsovnet.mk.ua> e-mail: osmd_nikolaev@mail.ru

Новоград-Волинський – Муніципальний координатор проекту: Гудзь Ірина Леонідівна

Контакти МВП: вул. Шевченка, 16. Тел.: +38 (04141) 5 22 15, тел./факс: 5 30 70.

Офіційний веб-сайт міської ради: <http://www.novograd.org.ua> e-mail: mvp_nv@zt.ukrtel.net

Кіровоград – Муніципальний координатор проекту: Полісюк Сергій Володимирович

Контакти МВП: вул. Шахтарська, 39 Тел.: +38 (06250) 6 25 88,

Офіційний веб-сайт міської ради: <http://www.kirovskoe.com.ua> e-mail: sovnet@kir.dc.ukrtel.net

Гола Пристань - Муніципальний координатор проекту: Шаманська Ніна Миколаївна

Контакти МВП: Гола Пристань, вул. 1 Травня, 14

Тел.: +38 (05539) 2 12 77, 2 61 93 ф. 2-65-02 e-mail: gola_pry@gopri.hs.ukrtel.net

Кагарлик - Муніципальний координатор проекту: Візьонюк Вадим Валерійович

Контакти МВП: вул. Незалежності, 12 (другий поверх міського будинку культури)

Тел. (04473) 5-13-96, e-mail: kagarlyk_mrada@mail.ru

Вознесенськ – Муніципальний координатор проекту: Олександр Заїка

Контакти МВП: вул. Леніна, 41 Тел. (05134) 4-25-01, e-mail: vpml@mail.ru

Офіційний веб-сайт міської ради: <http://voznensensk.osp-ua.info/>

Українка - Муніципальний координатор проекту: Полтавець Валентина

Контакти МВП: вул. Юності, 11 офіс 16. Тел. (04472) 2 04 52, e-mail: v.poltavets@gmail.com

Офіційний веб-сайт міської ради: <http://www.ukrainka.org/>

Нововолинськ - Муніципальний координатор проекту: Борис Карпус

Контакти МВП: просп. Дружби, 27 тел 8 +380334432335 e-mail: invest@mprostir.net

Могилів-Подільський - Муніципальний координатор проекту: Поляк Володимир Миколайович

Контакти МВП: 24000 Могилів-Подільський, пл. Шевченка, 6/16, Вінницька область

тел. 8 (04337) 2-3403, e-mail: vpolyak@mogpol.com Офіційний веб-сайт: <http://www.misto.mogpod.com.ua>

Львів – Муніципальний координатор проекту: Володимир Магула

Контакти МВП: 79008 Львів, пл. Ринок, 1 тел. 8 (0322) 97-5800

Офіційний веб-сайт міської ради: www.city-adm.lviv.ua

Рубіжне – Муніципальний координатор проекту: Ірина Володимирівна Божич

Рубіжне, площа Леніна 2. тел. 8 (06453) 7 00 06

Офіційний веб-сайт міської ради: www.rubizhne.lg.ua

Долина – Муніципальний координатор проекту: Олександр Романович Кізіма

Долина, м. Незалежності, 5. тел. (03477) 22544, 22648 e-mail: SergEs@meta.ua

Тулчин – Муніципальний координатор проекту: Олександр Булєєв

Тулчин, вул. Леніна, 1 оф. 114 +38 (04335) 2-28-99 e-mail: Dasti11@yandex.ru

Офіційний веб-сайт міської ради: <http://tulchinmiskrada.gov.ua/>

Саки – Муніципальний координатор проекту: Кузін Валерій Іванович

334310, Саки, вул. Радянська, 2 <http://www.saki-rada.gov.ua/>

Джанкой - Муніципальний координатор проекту: Олена Шалашова

96100, вул. Карла Маркса, 15

Щолкіно - Муніципальний координатор проекту: Ольга Палагіцька

98213, Ленінський район, адміністративна будівля 48

Бахчисарай- Муніципальний координатор проекту: Олександр Токарев

Вул. Симферопольська, 8